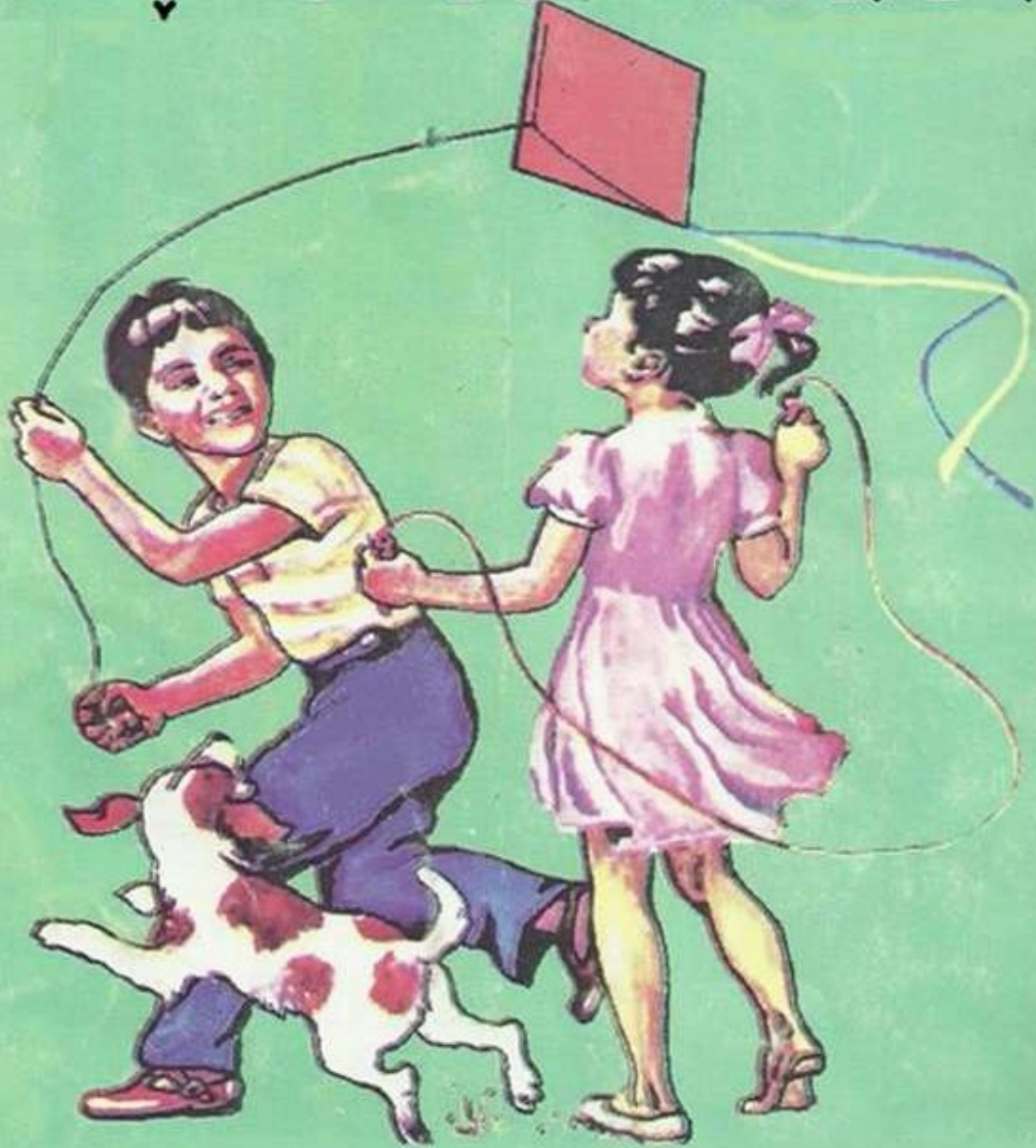

ئەلفايىتى ھۆر امى

پەي پۆلى يەكەمو وەنەي بنەرەتىي

ھۆرگېنای و فارای و ئامادە کەرڭھى

ئاگۆ مارانى

ئامادە کەرڭھى يەرەم، جولای ۲۰۲۰

ئەلڧبايىتى ھۆرامى

پەى پۆلى يەكەمو وەنەى بنەرەتىى

ھۆرگېنای و فارای و ئاماڏەكەرڏەى

ئاكو مارانى

ئاماڏەكەرڏەى يەرەم، جولای ۲۰۲۰

ھېماو دەنگە کا زۇانی ھۆرامی [پیتە کی زۇانی ھۆرامی]

<p>ک ا گ ا ک ا گ</p> <p>د ش ر ش</p> <p>ی ی ی ی ی ی</p>	<p>ر ر ز ژ و و و و [وو] و</p> <p>ج چ ن ن</p> <p>ق ن ق ن ق ن ق</p>
<p>ل ل ل ل ل</p> <p>لا لا لا لا لا</p> <p>س ش س ش س</p>	<p>ب ت ب ت ب ت</p> <p>فا فا فا فا فا</p> <p>پ ت پ ت پ</p>

ئەدا Eda ، ۋاران Varan نۆنزە Nünze تو Tü مۇ: ۋ [وو] Mw
و: قول (گولانە، قرتیا) ، و: قول (بال) ، قول (گمە قولی) ، و: ھۆر

درهخت

درهخت، درهخت، درهخت

وانهى دؤهم

دارا

دارا، دارا، دارا

دارا، دارا

درهخت، درهخت

درهخت

دارا درهختبۆش دی.

کی درهختبۆش دی؟

دارا درهختبۆش دی.

* [درهختبۆ = درهختبۆ]

وانه‌ی په‌نجه‌م

دامی

وی، وی، دامی!

دامق دارای.

دارا دامبش نیینۆ!

بهر

دارا، دارا، ئەرک نه بو بۆرى!

دارا پهى بهرى بۆرى!

دارا بزیهره، پهى لاو ئېمه بۆرى!

* [بۆرى بهر = پهى بهرى بۆرى؛ پهى بهرى بزیهره = بزیهره، ههردهم ئهرهزىيای پهى بهرىن و چنى

'بزیهره'ی 'بهر' زيادهن]

وانەى حۆتەم

دۇر

دۋى درەختى

دارا دۋى درەختىش دېيى.

دۋى درەختى.

دۋى درەختى فرە دۇرى.

* [ۇ = وو .. دۋى = دوى]

زارا

زارا، زارا، ئەرک نەبۇ بۆرى !

بۆرى، با پېۋەرە ھەلمەقۇ كەرمى!

دەى زۇ بۆرى، زۇ!

* [پېۋەرە = پېوەرە]

وانەى نۆيەم

دۆ

- دېدى، دۆ ھەن؟

- ئەرى دارا، دېدى دۆى فرەش ھەن!

- ئەرك نەبۆ، كەمبۆ خېرا بۆرى!

* [كەمبۆ = كەمبۆ]

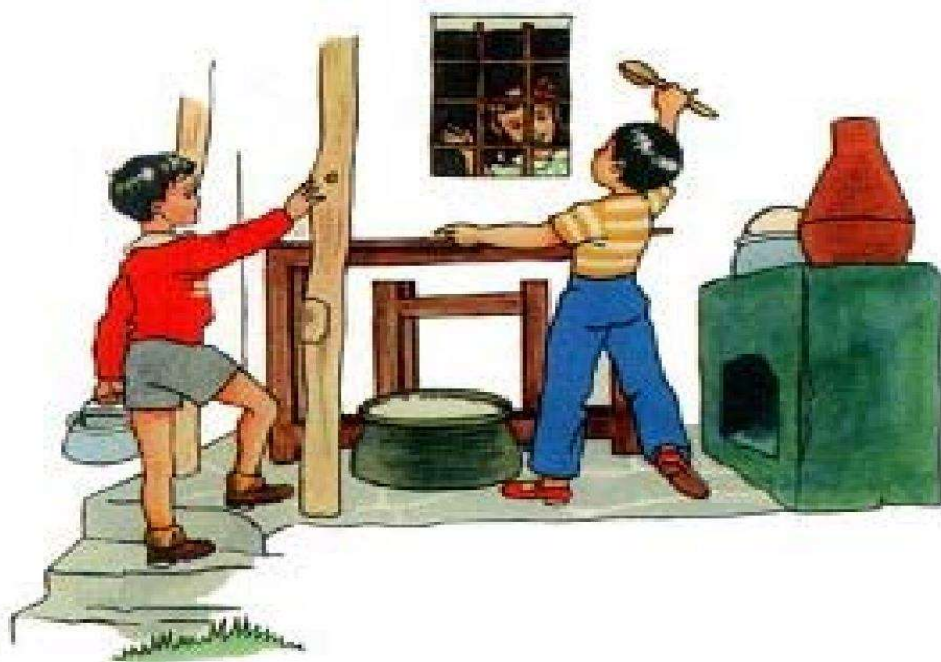
ئاۋى

ئاى، ئاى، دۆۋ دېدى ئاۋى فرىش چنه ههنه!

- ئهى چېش، دارا، دۆ ههه پاسه ئاۋى فرىش چنه ههنه!

* [ئاۋى=ئاۋى .. ئاۋېش فرىنه = ئاۋى فرىش چنه ههنه ..]

دېدی

دېدی، دېدی، ئه‌رک نه‌بو بۆری!

ئانا ئازاڭ ئامان، دۆش گه‌ره‌کا.

- ئی، ئی، دارا مڅره، دېدی ئیسه میۆ.

* [' ئه‌رک نه‌بو ' و ' تکاکه‌رؤ ' دۆی ۆائئ جېپاوازېشا هه‌نى .. میۆ = میۆ]

پراۋه

زهرده، زهرده، ئهها پراۋه ههنه!

دهى، دهى، ئانا ئازاڭ لئا.

ئهها، زهرده گهفايگهفق.

زهرده درپا.

زهرده فره درپا.

* [پراۋه = پراوه .. لئا = لوا]

مجیان

- ئازاڭ، ئازاڭ، ئەرک نەبۇ، پەى چوهرى بۇرى!

ئەها دۆهكەو دېدى **مجیان**.

- ئاى، ئانە دۆى رۇپن پاسە **مجىقۇ**، دۆى رۇپن

دۆو دېدى **مجىقۇ**.

* [دۆهكە = دوهكە .. رۇپن = رۇوين = پوين]

وانهى چواردەم

زرى

- ياۋەرا كى زرىش دېيىنۆ؟

زرەكۆ ئازاڭى!

- دارا، ئەرك نەبۇ، پەي ئېگەي بۆرى، ئايا ئى زره زيۋېنى، زرهكۆ ئازاڭى ھەنە؟

ئەرى، زارا ئەرى، ئانى زرهكۆ ئازاڭى ھەنە.

* [ياۋەرا = ياوہرا .. (دەنگو ئازاڭى) و (دەنگو ئازاڭى) جېياۋازېشا ھەن و پەنەۋازا جېيى كرىاۋە]

بەرز

- زارا، ئەرك نەبۇ، پەى ئېگەى بۇرى، بڈىه ئا درەختلە
بەرزە رستەن.

زارا دەى زۇ بۇرى، ئەها ئا درەختلە بەرزە رستەن.

ئاۋ-داراى

زارا و ئازاڭ مالايملا، ئا دۋە درەختلەيە ئاۋى بڭا.

ئا دۋە درەختلە زۇ گۆرى-با، ئەر زۇ زۇ ئاۋى بڭريا.

* [دۋە = دوه .. ئاۋ-داراى = ئاو-داراى]

نازارە

- ئەڤا، ئانا نۆزاڤ.

نۆزاڤ و من پەى لاو ئا درەختا ملەى.

ئېمە ملەى، پەى ئانەى نەمامى بنىەىمى.

- نازارى گېيان، شەمە ملەى نەمامى منىەىدى؟

نازارى شەمە فرە ژىرى و ئازى هەندى.

ناز نم من

- زۇ بەىدى، زۇ !

* [نازارى = نازارە = نازڤاره .. (بەىدى) و (بەىدى) دۆى ۋاتى جېياۋاڤشا هەنى]

نەمامە

ئەڭا، مەن ئى دۆۋە نەمامە مەنەو، ئىنجا نەمامەكا ئاۋى دارۇ.

- نازارى، ئەرك نەبۇ، زۇ بۇرى، ئېمە ئىسە مەلامە، زۇ بۇرى.

ئەڭا، مەن ئىسە مەو، با ئى دۆۋە نەمامە مەنەو، ئىنجا مەنەو .

* [(بۇرى) و (بۇرى) دۆۋە ئاۋى جىپاۋا زىشا ھەنى]

وانهى نۆزەم

مەيە

مەئئئ، مەئئئ، مەئئئ

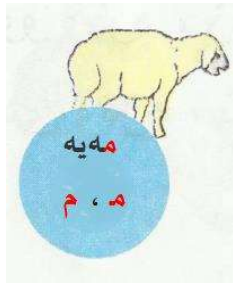

مامق، مامق!

ئەھا مەيە زەردە، مەيە زەردق من.

مامق، من ئيسە مەوۆ.

من ملۇ، تاكو بە مەيە زەردى ئاۋى بڈەو، ئىنجا من مەوۆ.

* [مەوۆه ! مەوۆو ! مەوۆ ! مەوۆ]

هەچکۆچى

- بەيدى پەى هەچکۆچا، هەچکۆچى خاسى.

- مامۆ زۆراب، مامۆ زۆراب،

ئەرك نەبۆ مەلە، من گەرەكما هەچکۆچى بسانۆ.

زەينەب خاسا، ئەرك نەبۆ، تۆچ كەمبۆ خېرا بۆرى،

ئى هەچکۆچى فرە خاسى هەنى.

وانەى ۋىس و يەكەم

ويۆلى

زەينەب، ئەرك نەبۇ، پەي ئېگەي بۆرى، مامۇ ئالان ويۆلپىش پەي **تۆ**
كېياستېنە!

- مامۇ ئالان ويۆلپىش پەي من كېياستېنە؟

مامۇ گېيانو من وەش بۆ.

ئەڭا گېيانۆ من وەشە بۆ.

تاتە گېيانو من وەش بۆ .

[پەي تۆ كېياستېنە، نەك' پەي كېياستېنى]

وانەى ۋېس و دۋەم

ۋاران

نۆزاد، ئەھا ۋاران ۋارقو!

ئارقو ئاۋى فرى بو.

ئەر ۋاران ۋارقو، گىۋاۋ و درەختلى زۇ مپسا.

زارا، ئانا مامو زوراب، ئاڭ پەى بازارى

ملقو، تاكو ھەچكوچى بارقو .

[ۋاران = واران .. ۋارقو = وارقو .. گىۋاۋ = گىواو .. دۋەم = دوهم]

بەرزەپەر

زارا، ئازاڭ، پەى بەرزەپەرەكەو من بڭيەيدى.

شمە بەرزەپەرى چامنەتا دېيەن؟

من بەرزەپەرەكەى مېيانو نا درەختانە شارۋۇە.

ھەر كەس بەرزەپەرەكەى زۇ بېزۇۋە، من بەرزەپەرەكەى بە ئاڭى مڭەو.

ئازاڭ، ئايا تو متاۋى زۇ بېزىشۇ؟

[شارۋۇە = شارۋوە .. بېزۇۋە = بېزۇوە .. بەرزەپەر = فرۆكە = تەيارە = ھواپيما]

وانەى ۋيس و چوارەم

وس!

- دارا، وسبە، وس، پەى ئا پەلەۋەرا بڭيە.

ويس، ويس، ويس.

- ھيى، ھيى، ئازاڭ بۆرى، ئى پەلەۋەريە بەرە.

دارا تىكاکەرۇ وسبە، وس، وازبارە.

ۋەسپن، ئانە پەلەۋەرى ئازار مەڭە.

* [پەلەۋەر = پەلەۋەر .. ۋەسى = ۋەسى .. (پەلەۋەرى) و (پەلەۋەرى) جېياۋازېشا ھەن]

وانەى ۋىس و پەنجەم

ساۋى

- ئازاڭ، ئەرك نەبۇ يەرى ساۋى پەى من ۋزەرە.

- نەسرین مڭرە، با وېم نەگنۇرە،

ئىسە يەرى ساۋى پەى تو ۋزۇرە.

ئانە ساۋبۇە، ئانە دۋى ساۋى، ئانە يەرى ساۋى.

ئايا، ساۋى تەرپت گەرەكېنى؟

- نا، ئى ساۋى ۋەسېنى، ھەر ئېنە ۋەسېنى!

من ھىچ ساۋى تەرى گەرەكېنپىەنى.

* [ساۋى-ساۋى=ساۋى-ساۋى .. ۋزەرە=وزەرە]

ساۋى

ئىككى ئىككى

سّلام

- تاتە گېيان ئى كاتەو تو وەش.

- نەسرین گېيان، کاتو توچ وەش بو.

- تاتە گېيان، ئانە کوگە ملی، منیچ بەو؟

- نەسرین، من پەى ھەرمانى ملو .

ۋېرەگا دماو ھەرمانى گېلۇۋە،

ئینجا گرڈیما پېۋەرە پەى بەرى ملى.

* [گېلۇۋە = گېلۇۋە .. پېۋەرە = پېۋەرە .. ۋېرەگا = ۋېرەگا]

وانەى ۋيس و حۆتەم

قاپ

ياۋەرا پەى ئى قاپە شۆتەى بڈىيەىدى، شۆتو مەيە زەردۆ منش چنە ھەن،
شۆتو مەيە زەردى فرە وەشا!

بەىدى بىنىشدېرە، شە قاپى چامەتا دېيەن؟

من ئيسە ملۇ ئى قاپەيە شارۋوۋە، قاپەكەى بە ئا كەسەى
مڈەو، كە بېزۆشۆ.

* [(شارۋوۋە = شارۋوۋە) و (شارۋوۋە = شارۋوۋە) جىباۋزىشا ھەن .بېيەن، دېيەن، شېيەن، نېيەن، ،
نېيا، جېيان، بېيان، چېيان، بېيەبى، شېيەبى و ...]

كەرگە

تاتە ئەرک نەبۇ بڈیە، ئا دۋە كەرگى گزىايگزيا.

ھەر دۋە كەرگەكى پېسە و يۋى نازى ھەنى. با كەمپۇ
مىژوى پەى ئاڈېشا پزگنۇ.

كەرگەكا مژدى، دەبۇكە جەنگى مەكەرڈى،

ئەر نەگزيەيدى، من بە شمە مىژوى مژەو.

ژەرەژى

ئەڭا، ئەڭا، ئەھا تۇتكۆلە سۇر و ژەرەژەكۆ من گەمە كەرا.
كۆت .. كۆت .. كۆت، تۇتكۆلە سۇر، ژەرەژەكۆ من ئازار ئەڭەى.
ھا..ھا، ژەرەژەكۆ من تۇتكۆلە سۇرش تارنپيا، ژەرەژۆ من
ژەرەژپۋە ئازينە،

كش كش، ژەرەژەكى ۋەسپن، تكاكەرۇ وازبارە.

تۆپانى

نەسرین، ھا ئا تۆپى پەى تۆ.

تەپ .. تەپ .. تەپ..

- تاتە، ئەى تۆپپۇە بە من مەڈەى؟

نۆزاڈ، ئانە تۆپپۇچ پەى تۆ، خاسا؟

تاتە گېيان وەش بى، ئەڈا گېيانچ وەشە بۆ.

ئارۆ ئېمە دۆى تىپى پېۋەرە گەمەكەرمى، دۆى تىپى
بە تۆپپۇە گەمە كەرمى.

* [تۆپپۇە = تۆپپوہ .. تۆپپۇچ = تۆپپوچ]

وانەى سى و يەكەم

كتە

پش، پش، پش ..

مېياۋ، مېياۋ.

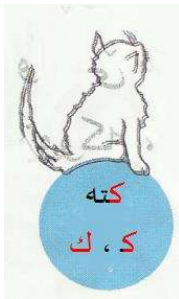

كتە چەرمى، پەى لاو من بۆرى، مەلە!

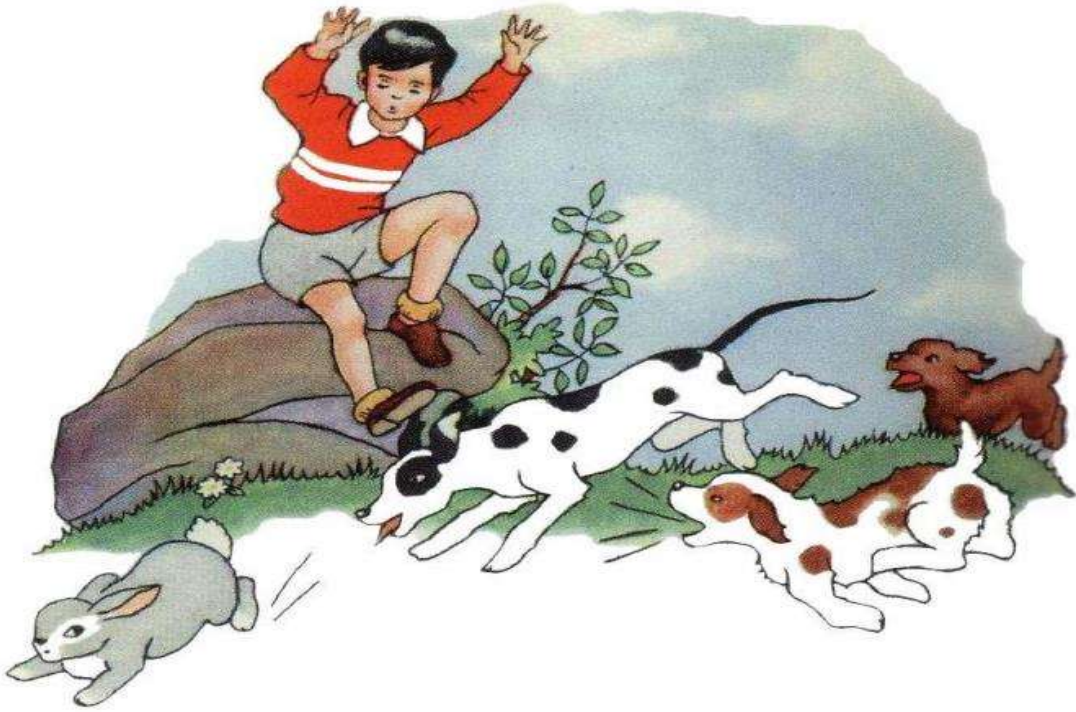
من ئى پەنير و نانەيە بە تۆ مڈەو.

مېياۋ، مېياۋ، **كتە** چەرمى زۇ بۆرى،

تۆ **كتە** وەشلەكۆ وېم ھەنى، جە من نەتەرسى.

* [كتۆ وېمەنى = كتۆ وېم ھەنى؛ كتۆ منەنى = كتۆ من ھەنى .. مېياۋ = مېياو]

تۇتە

ھىي نۆزاد، پەي ئېگەي بۆرى، ئەھا يەرى **تۇتى** ھۆرىشېۋ تارمنيا.
تۇ پېشنگى چرە، ھۆرىشە و **تۇتەكى** پەي ئېگەي مەيا، دەنگ مەكەرە،
با بەيا.

- پېشنگى .. پېشنگى، بۆرى **تەماشەكەرە**، ئەھا يەرى **تۇتى**
ھۆرىشېۋ تارمنيا،

خېرا بۆرى، ئانى پەي ئېگەي مەيا.

* [ھۆرىشېۋ = ھۆرىشېۋ]

بزله

گدى .. گدى، بزله چەرمە، چى تو من مەژناسى؟

من گىۋاۋ بە تو مڈەو، نەتەرسى.

گدى .. گدى .. گدى.

ئەذا گىيان، ئەرک نەبۇ بزله چەرمەى گىرە، رەنگا بلق،
خبرا كەرە.

بزله چەرمە مڈرە، مەلە، تاكو من ئى گىۋاۋەيە بە تو
بڈەو .

مەل

نەسرین بڈیە، ئا مەلا تەماشەكەرە.

ئەها رەت رەت ئاسمانەنە پرا.

ئانە رەتپۇ، ئانە دۇى رەتى.

- نۆزاڭ، رەنگا ئانى سۆنى با، پۆچى پاسە مەلدرپىزى و
گۆرى ديارى هەنى .

لۇلەژەنى

بەزما، سەما و گۆرانى، دەى ئازاڭ، لۇلى دەۋنە، سىرانا،

وەش لۇلى دەۋنە ئازاڭ گېيان، دلى ئى لىمىنە بەزم و سەما و گۆرانى.

ئازاڭ وەش بۇ، پەى ئى ئاۋازە وەشەيە.

دەى دەى گېيان، پەى ئېمە لۇلى دەۋنە.

هېله

نەسرین، بڈیە ئى هېلا، ئى هېله زەرد و سۇرا.

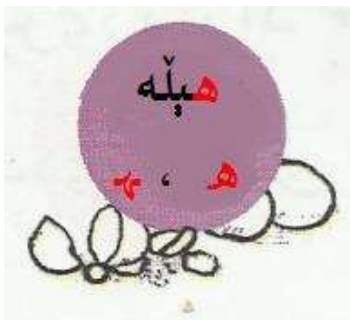
- دارا گېيان، هېلېڭ پەى من بارە.

بڈیە ئانا، من هېلهكەى پەى تۆ فرەمڈەو.

- هەى هەى دارا نەكەرى، هېلهكەى فرەنەڭەى.

خاسا هېلهكەى فرەمەڭەو، نەتەرسى.

- دارا هەردەم بېوہى بى، هەردەم بېوہى بى.

ۋىلى

ھۆ ھۆ كاكەى لۇلەژەن گېيان،

كەمپۇ ئاۋازەو" ھۆ ۋىلى" پەى ئېمە ۋنەمژەى؟

ئەھا ئېمە بە خاكەنازە خاك ھۆركەنمى، تاكو ئا
نەمامە ۋلا بىنەيمى.

- فرە خاسا، مىچ پەى شەمە لۇلى ۋنەمژەو، شەمەچ
بە خاكەنازە خاك ھۆركەندى، نەمامە ۋىلى بىنەيدى.

كائەك

دارا، دارا!

- بەئى، تاتە گېيان فەرماۋە.

- بۆرى، با ئى كائەكەيە بە تۆ بڈەو، بە ئەڈىت ۋاچە، كائەكەكەي پەي تۆ
پاك و لت كەرۆ، با تۆكئەكەيش خاس لابەرۆ.

- تاتە گېيان من فرە سپاسو تۆ كەرۆ، كائەكېۋى رەنگ
و بۆ وەش ديارا.

كاۋاترى

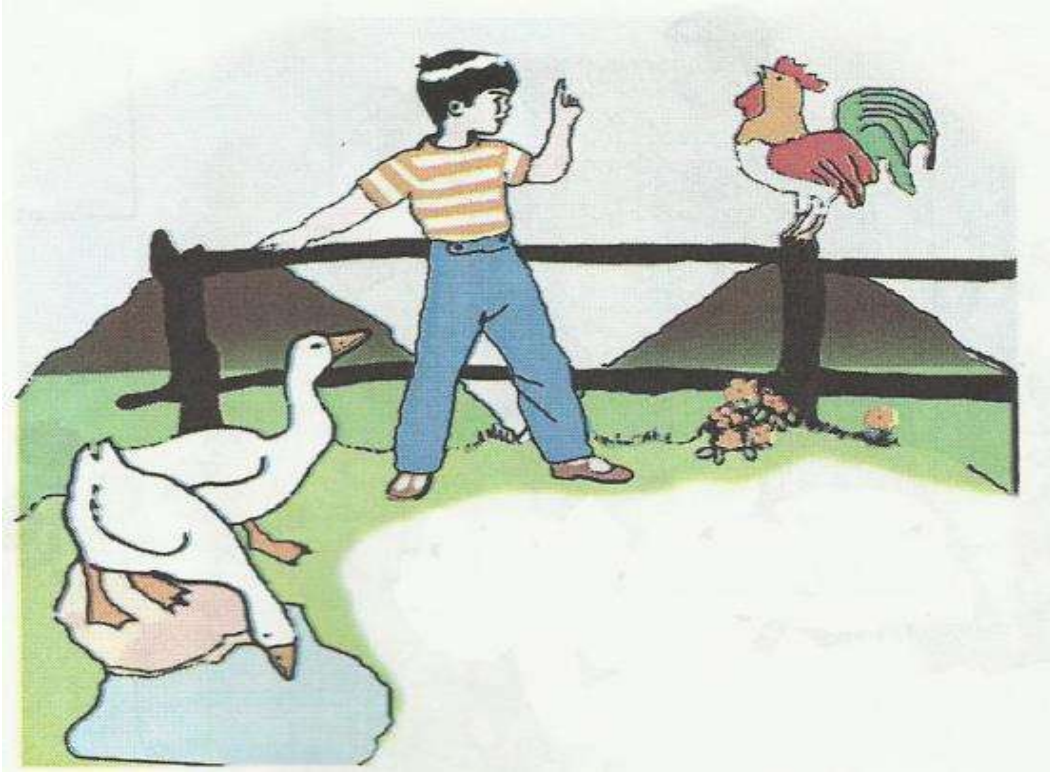
تەق، تەق، تەق.

نەسرین گېيان بەرە كەرۆ، ئەھا من كاۋاترى و كەرگەسپياۋى پەى تۆ
ئارڈىنى.

- تاتە گېيان سپاس، كەمپۇ سلق پەى ئاڭپشا وردكەرۇ؟

بەلى، بەلى، ناسكۆلى، چنى نانەرەقەى
پەى ئاڭپشاش بنيۆرە.

كەلەشپەر

كەلەشپەرە پەنگىنە، بە دەنگى بەرز قۇقنە، ئا قازا بەزنە.

دەى، ئانە چى مەقۇقنى، تاكو ئا قازا بەزنى؟

قازەكا بەيدى قېپىندى، ئى كەلەشپەرە بەزىندى.

قى، قى، قى

قۇ، قۇ، قۇ

ھا ھا ھا، قۇقناكە بەرز نەبى.

وانەى چل و يەكەم

جۆلانى

گەلاۋېژە گېيان، ئانە جۆلانى كەرى؟

- ئازاڭ، ئەى تۆ جۆلانى مەكەرى؟

پەى لاو من بۆرى و پالى بنيه، خېرا كەره، دماو من جۆلانى كەره.

- خاسا، ئانا ئامانى، وېت تن گېره، پەى ئى لاي و ئۆ لاي نەڭيەره، با نەگنيەره.

كهف

ئۆف، ئازاڭ ئۆف.

مەر من نه ۋاتم، كورپۇى ژير به، به كهف گه مه مه كهره،

ئۆ سهرو زه ميني تف مه كهره؟

- ئەڭا گېيان من به خشه، ئيتىر به كهف گه مه
مه كهرۇ، ئۆ سهرو زه مينيچ تف مه كهرۇ.

فریره

نهذا نهها ئى فریره!

فریره كه وبه درۆسكه رڏهن، ته ماشه شكه ره.

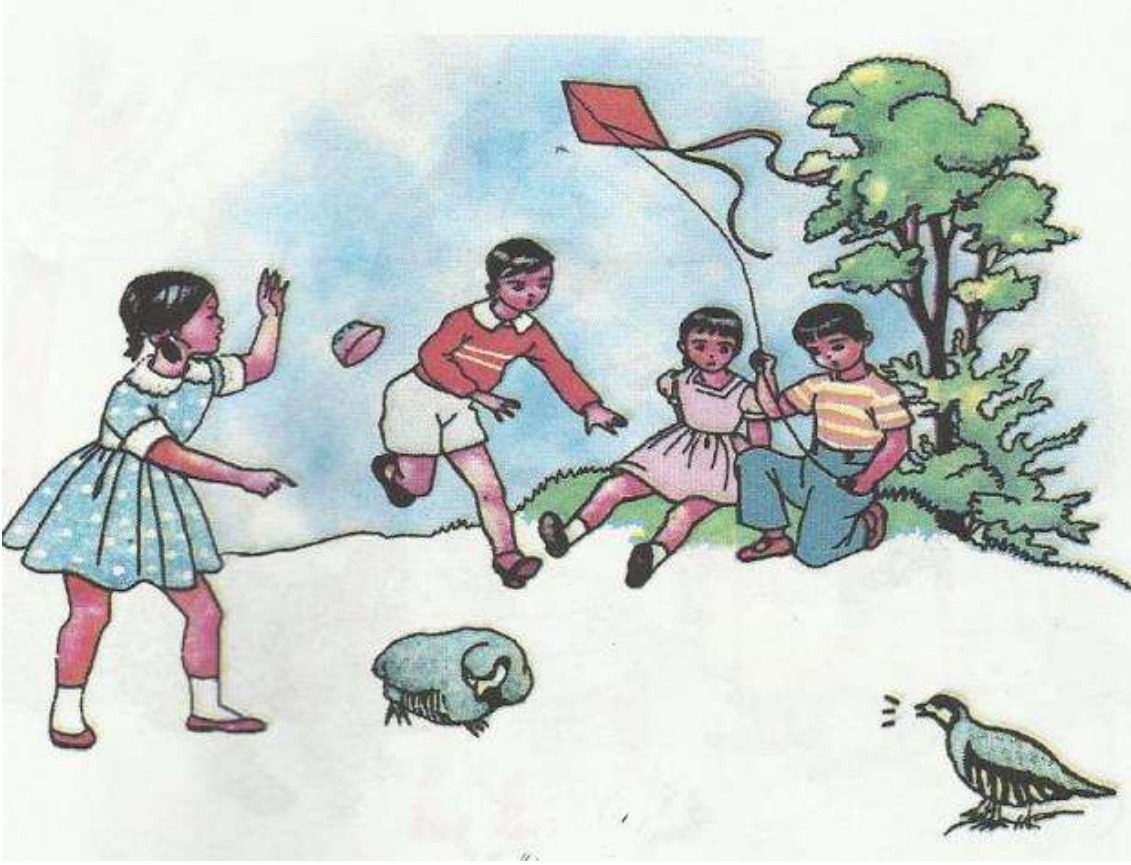
- ئافه رين دارا، ئاڏه ي په ي لاو من باره ش.

فه رماؤه نهذا گپيان، ته ماشه شكه ره.

- ئافه رين كورو من، فره خاسا، چاگه بنيشه ره، من كفته
شوربئ درۆسبكه رڏبني، دؤى كفته گؤرى په ي تو بارو؟

سپاس نهذا گپيان، كفتبؤه په ي من وه سپنه.

قاقبه قاق

قاقبه .. قاقبه .. قاق..

زارقولا، برهمدى، بهيدى!

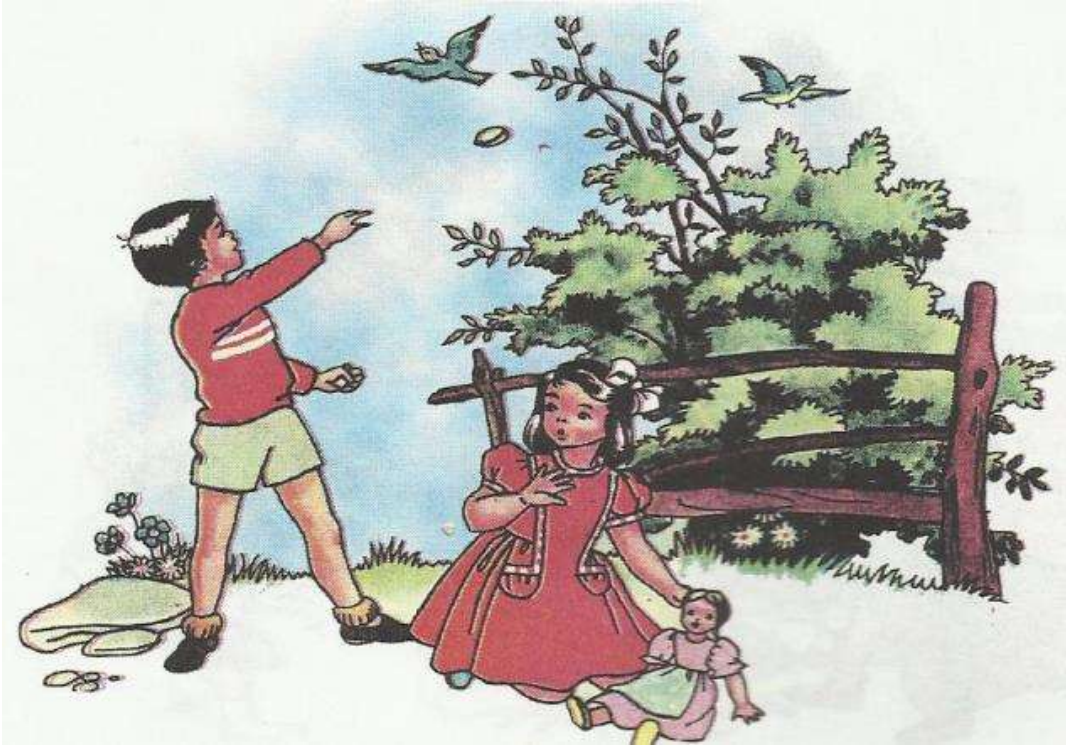

ئا ژهرهژى ژهره بېپېنه، پەى من گېرژېشۆ، دەى ۋەلى بېدى!

نازاڭ گېيان، ئەرك نەبۇ تويچ برهمە، خېرا كەرە، چە نزيكو

ئا گهلاو درهختانه پەيش مڭرە، بەلام چنى ژهرهژەكى

گەمە مەكەرە.

مرۆف

گف گف..

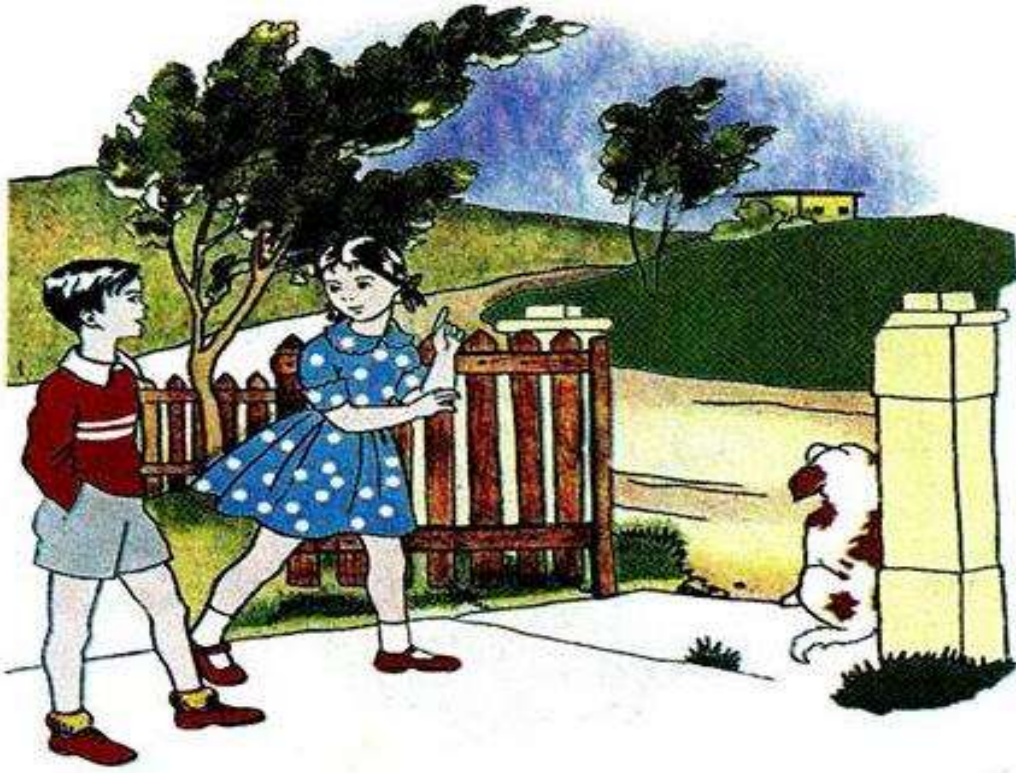

ئاي نازاڭ گېيان، ئانە پەي ئا كاۋاترا تەۋەنى شانى؟

ئەي تۆ نەۋاتت، مەلى بەستەزۋانېنى؟

براو من، مرۆف ھەرگيز پاسە مەكەرۆ، مرۆف
مەلى ئازار مەڭۆ.

- نەسرین گېيان بوەخشە، ئيتەر من ھەرگيز تەۋەنى
ئۆ كاۋاترا مەشانۆ.

ۋا

نازاڭ بۆرى، ئەھا ۋرەۋر مېۋ، رەنگا ئانە دەنگو ئۆتومەبىلى بۇ.

نازى، ئانە دەنگو 'ۋا'ين، گشەگش مېۋ، ۋرەو ئۆتومەبىلى پاسە نەمىۋ.

كاتپۇ سېياۋۋا ھۆركەرۇ، پاسە بە تېى گشەگش كەرۇ.

ۋا .. ۋەرگ

ۋرەۋر

* [سېياۋۋا = سېياووا]

ساج

نەسرینە حەزىش چە ھەرمانكەرژەى ھەن.

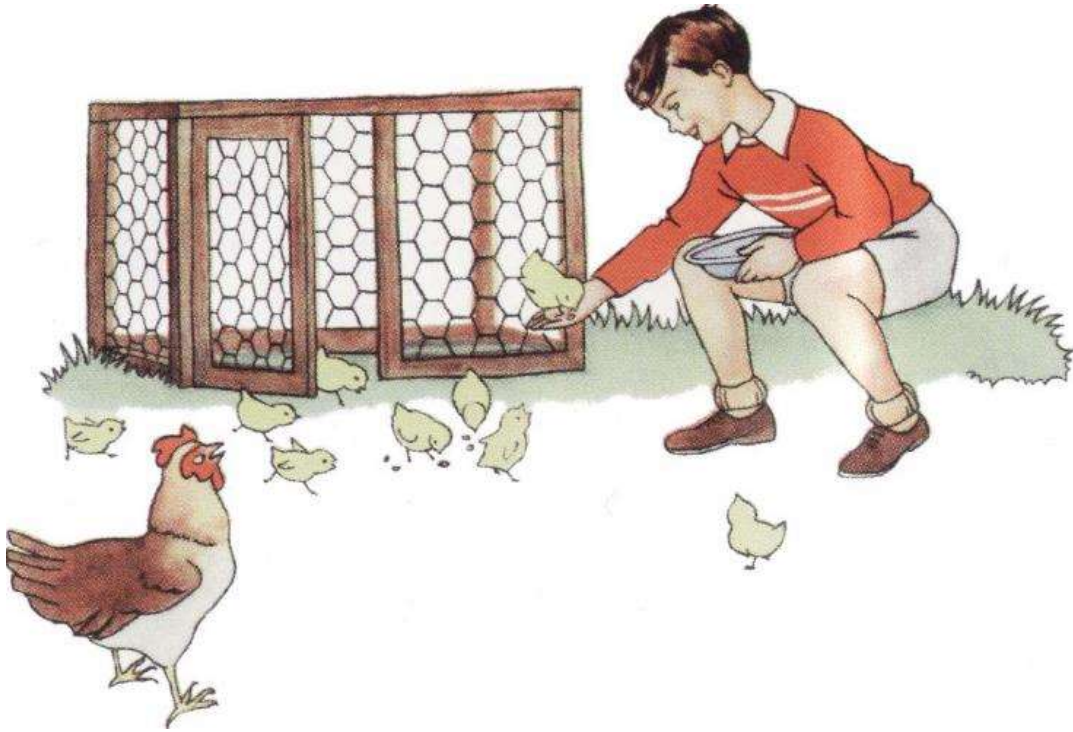
ئانا خەرىكەنە نان درۆسكەرۆ، ئاژە ئەژاو وېش ياردىمژۆ.

دارا قنچ و قىت نىشتەنەرە، نانكەرژەى تەماشەكەرۆ و

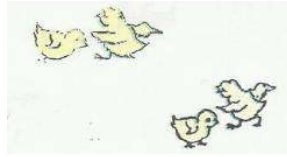
دەس و پلو نەسرینى سەرنجمژۆ.

زەينەبە چۆ لاۋە خۋاىخۆ، ماچۆ ئەژاو من ئارۆ پلاۋو
برنجى درۆسكەرۆ.

جۇجەلى

جىك .. جىك .. جىك..

جۇجەلە ۋەشلەكا بەيدى، من يەۋى پەي شە ئارڈېندى.

جىك .. جىك .. جىك..

مڈردى، ئيسە من پەي لاو شەمى مەو، ئى دنە يەۋا بە گرڈىتا مڈەو.

جۇجەلەكا ئۆ پەنجۆ من دەنۆك نەڈەيدى،

ئىنجا مىنچ بەشۆ گرڈىتا مڈەو.

هه شه

نۆزاڏ بۆ، پەي ئا هه شى بڏيه، دۆرش به كور و كناچەي پەر بيەن.
هه شهكى سەرو قاچبۆيۆ مديينه، هه شهكى به كناچى و كورى دۆره
درينه.

- راس ماچى، ئانا هۆرستبنۆ، كورا و كناچا هه شه كېشا
دۆره دينه.

هيچ كەس نە مەنەن چ كورى و كناچى، گرڏ پەي
تە ماشا كەرڏەو هه شهكى ئاميني.

چالاک

چالاک چه مه که و من چنين هه نى؟

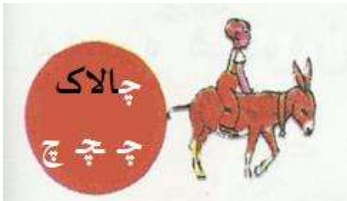
- تاته گېيان من خاس هه نا، سپاسو تو کهرؤ.

کورە وه شله که و من، ئانه پهى کوگهى ملى؟

- من پهى تهماشه کهرژه و ئا هوئيره گولانهيه ملؤ.

چالاک نه لى، ئا هوئيره سرگا و نزيکو ئاڌى نه گنى، بؤرى با بلمى پهى

دلى ئا ؤلا، پهى لاو ئا مريچله وه شلا .

كهش

- نازاڏ پهى تهنگه و نا كهشهيه بڏيه، پهى ديمهنى وهشو باخا.

نائى دوى كاڅرى گهمه كهرا، به سمى تهڅهنى و زيخ فرهمڏا.

- راسا ئانا مرممايمرهما، يخ يخ پاسه مهكهردى.

نازاڏ، يخ يخ نهكهرى تهرسا، پهى سهرو نا كهشه دورهيه
مرهما و څلاڅيا.

خاتۇنه

- تاته گېيان وهش ئامايۆ.

+ گېيانو تاته‌ی وهشه‌بی.

- خاتۇنه وهشلى، ئانه خه‌ريكو چېشى هه‌نى؟

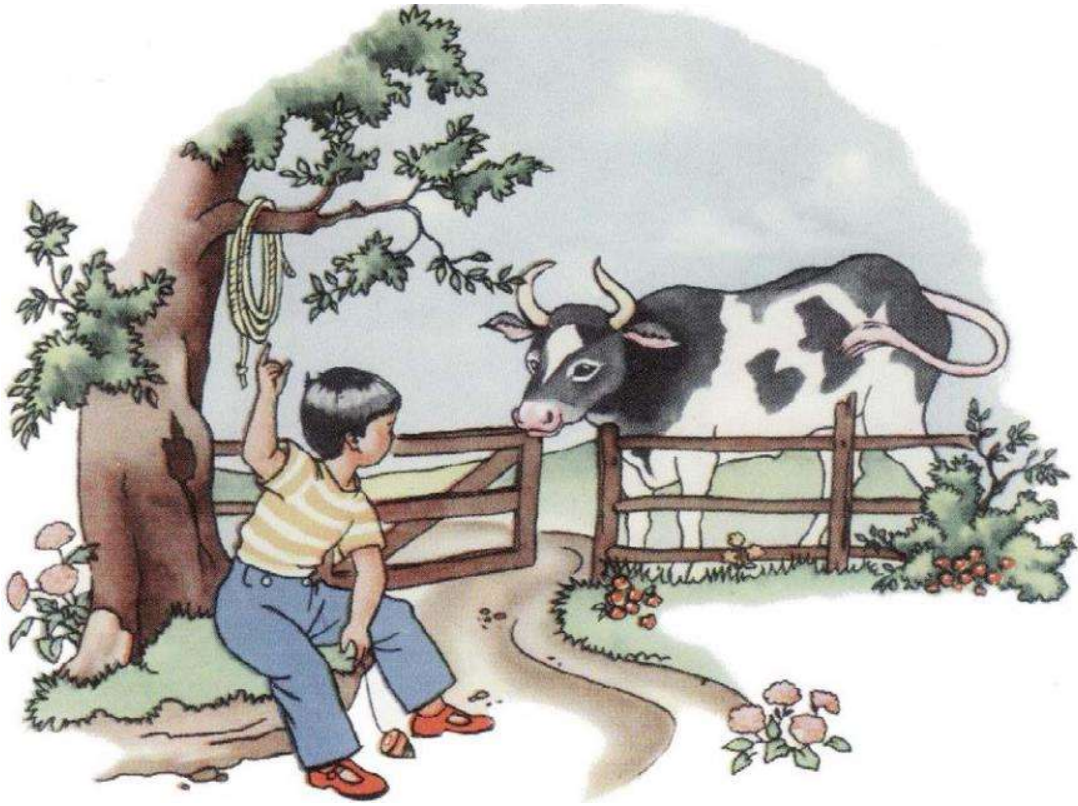
+ تاته گېيان خه‌ريكو په‌رچن ئه‌وه‌ونه‌ی هه‌نا.

- ئافه‌رين خاتۇ نه‌سرین، ئانه منیچ خورمى په‌ی تو

ئاوردېنى، هورزو چنى ماسى و نانى بوهره.

+ تاته گېيان سپاس، يا خودا هه‌ردهم په‌ی ئېمه‌ مه‌نى.

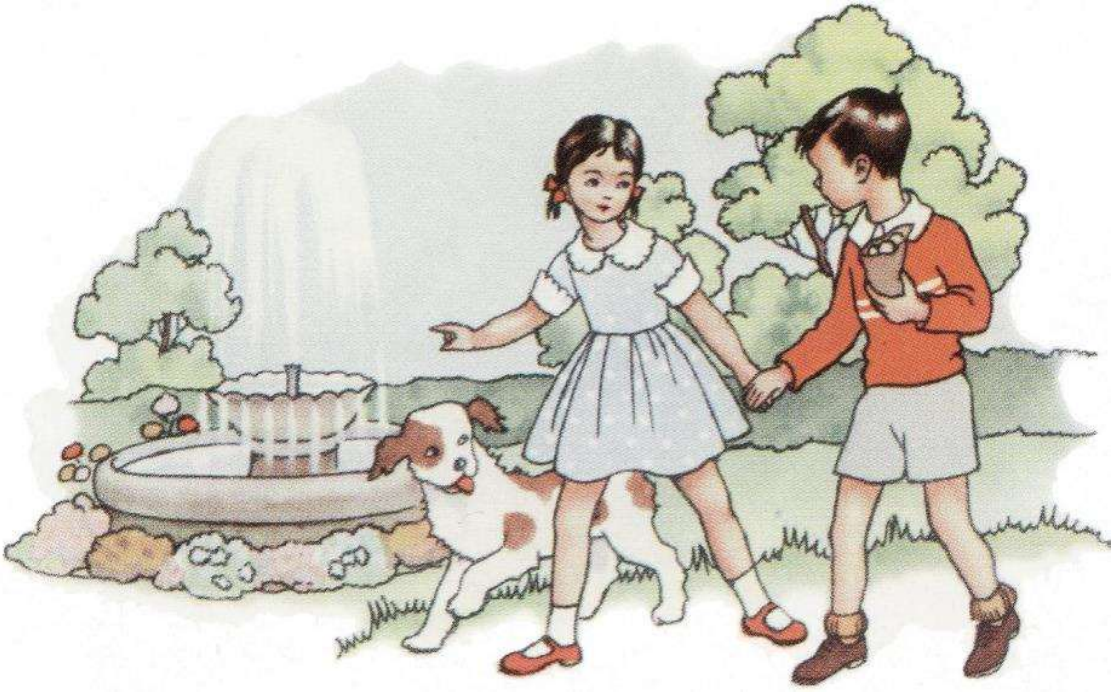

گاۋە

وہا .. وہا گاۋە بازى، نەلى دلى ۋلەكاو من، پۆلانە لۋە، گاۋبۋە حۋلە مەبە، وازبارە، خېرا لۋە، چېگەنە مەمەنە.

من خەرىك ھەنا بە خوليرە گەمە كەرۇ، ئى ۋلا پاسەۋانى كەرۇ، لۋە، با ئى وەرپسى ئۆ ملیت نەبىنۇ.

پېحان

نازاڭ، بڭيە، ئا **ح**ۆزە وەشەيە، دۆرش پەرا ۋل و پېحان.

حەزكەرى، بلمى لاشۆ، تاكو مانيما بەرىشۆ؟

- بەلى، منىچ **حەزكەرۇ بلمى**. تەماشە و ۋل و پېحانى كەرمى.

كەمبۆيچ **حەلۋا بەرمى، چاگە پېۋەرە** **حەلۋاكى**

بۆەرمى.

وانهى پهنجا و پهنجهم

كاۋر

باع باع

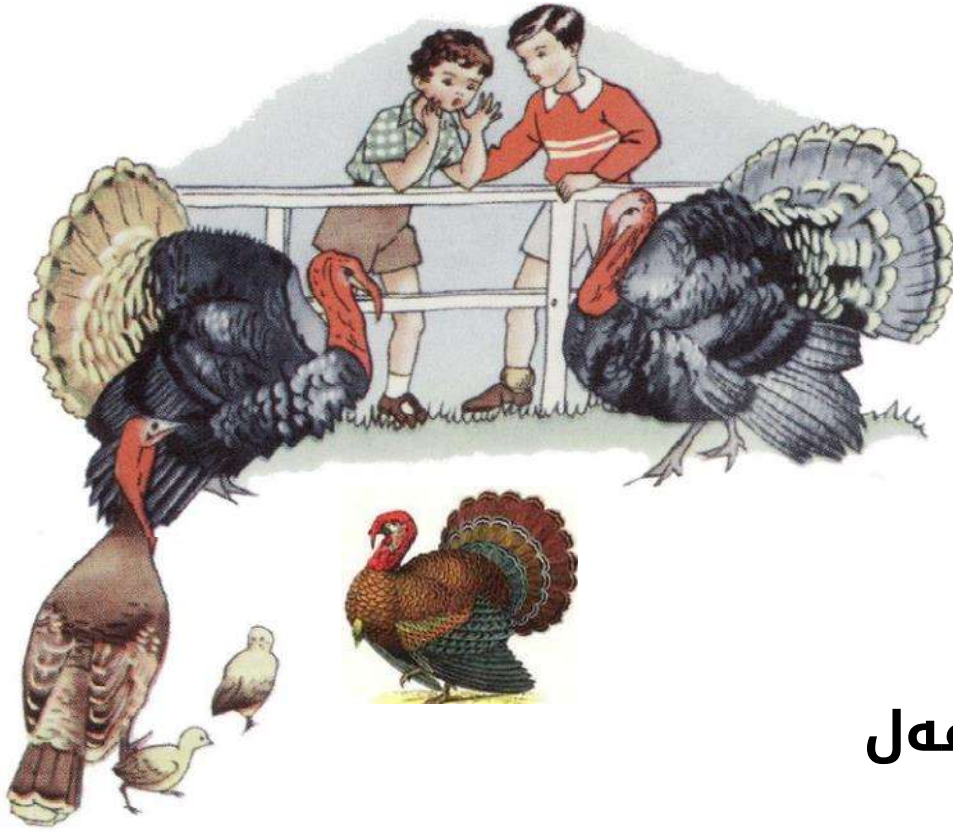

نەسرین بڈیە، ئا كاۋرى چن وەشلېنى، ئەھا ئاڭى پەى ئېمە مڈيا.

دۇى جۇرى تىكەلېنى، حۆتشا چەرمى و ھەشتشا سېياۋېنى، مزانى گرڈ چېنەنى؟

- ھەر دۇە جۇرەكە پاززە كاۋرېنى، حۆتشا چەرمى و ھەشتشا سېياۋېنى.

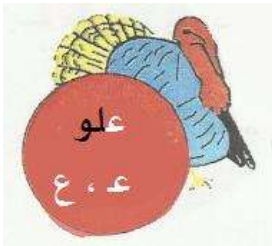
قهل

علو، علو، علو ..

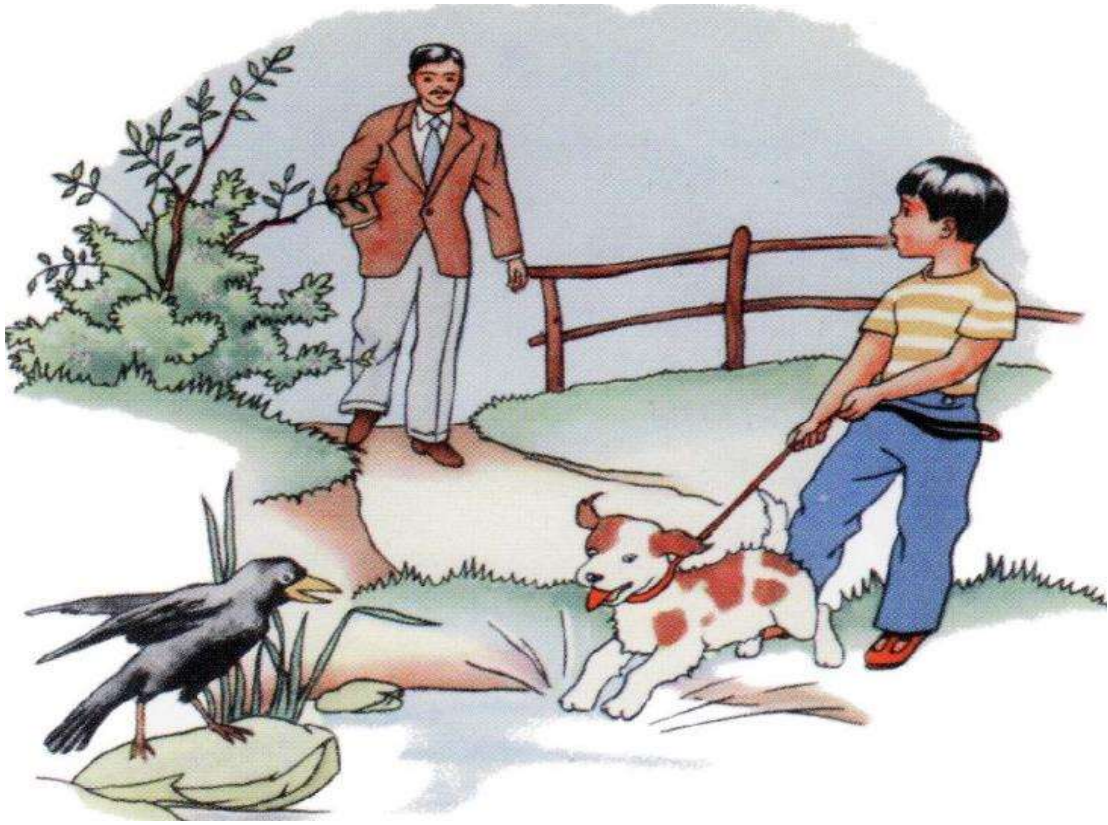
عليو، عليو، عليو ..

- نؤزاد، چا قهلا وازباره، بؤرى، بلعى نا ده شتى.

چاگه كومه لېږ په پولى گېرمى، سه باى ناډېشا پهى مامؤسا نه زمى
بهرمى.

نازاد، سه باى هه يينبيا، هه يينى، كهى رۆ هه يينيه
فېرگه ههن ؟

قالاۋ

قغ، قغ، قغ،

تاتە، بڈيە ئا قالاۋەيە، ئامان سەرو قەراخو ئاۋەكى، خەريكا چبۇ موەرۇ،
تۇتەكەو مينيچ پەلامارۇ قالاۋەكەى مڈۇ.

چغ، چغ، تۇتەكە، نەكەرى، پەلامارۇ ئا قالاۋەيە نەڈەى.

غارغارانى

ئەها ئا سوارى غارغارانى كەرا، بە شمشېر و قەلغانۆ غارمذا.

قەلغان پېسەنە ساجى، تېغ مەبرۆش، پەى شەرەشمشېرى بەكاربرىق.

ئانا سوارېڭو ۋەلى گىرڭېشا كۆتەن، سوارو ئولاخېۋى سېپاۋى بېيەن، ئەۋى

تەرىش جىئاستېنى .

وانەى پەنجا و نۆيەم

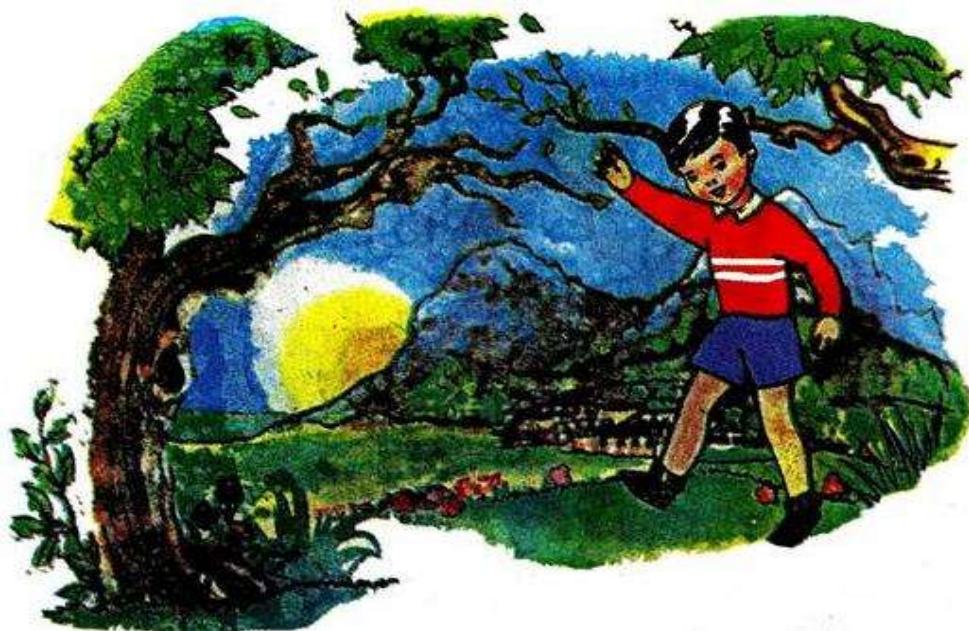
 ر مرۋە	 ف كەف	 ت تەۋەنى	 ھ مەسارە
 ە دەسەپ	 ق مرۋق	 د درەخت	 ا دامى
 چ چەم	 ق قاچ	 ر فرپرە	 ب كەباب
 ن نوەى	 ن دەنۈك	 ز قازى	 پ تۈپە
ژ ژمارە	 ت تۈتە	 ج رۋجيار	 ي وەرپسە
 ل كۆلارە	 ل قالاۋ	 ى دارى	 س ساج
 گ گەلا	 ۋ ۋلى	 ش چۆتاش	 ھ مەشە
 چ چەنى	 م مۆمى	$7 + 2 = 9$ كۆكەردەى	 خ خوليرە
ي يەرى	 ن ۋاران	 و ولاخ	 ك كاۋر

ئاللاو كوردستانه كهيم

ئاللاو كوردستانه كهيم
رهنكى سوره پەي كۆششيهنه
سۆزه كېش پېسه ۋه هارينه
ئا رۆجياره رهنگەش زەردەنه
ۋېس و يەك تيشكېش هەنى
كاتېۋ كە كاۋەي ئاسنگەر
ئاللاو كوردا شەكياۋە
من داراو خاكى و ئالاي هەنا
بە فيداس بۆ گېيانه كهيم
چەرمەكېش ۋەرۋى پاكەنه
رۆجيارېۋ چە ديلېراسينه
نېشانۆ گەلى كورد نە بەرديهنه
سىمبۆلو شۆرشو خاكەلبۋهينى
چە زوحاكى گېرتش سەنگەر
زۆردار دۆرش پېچياۋە
پۆچى سەربەرز دېيار هەنا

شيركو ئەحمەد

دهگا

دهگا و ئېمه، دهگيځو وهشهنه،

دهگيځونه ئينا سهر و كه شبځى بهرزيو.

دهگيځى څه رځينه، ئينا بهرزايبه

څه و ئانه به سهرځه و څيسانيه.

رهنگاوپهنگه به ځل و باخ و بويسان،

گرځ ليځش به دارستان گيريان.

دهگا و ئېمه، دهگيځو فره وهشهنه،

دهگيځى رهنگينو كورځستانيه.

وانەى شەست و دۆم

گۆرانىيە

شاڭيا شاڭى و مۇزىكى و گۆرانىيە،

شاڭى و وەشى دەسەو زارقولانى.

خەرىكىنىمى ماچمى ئاۋازەو نىشتمانى،

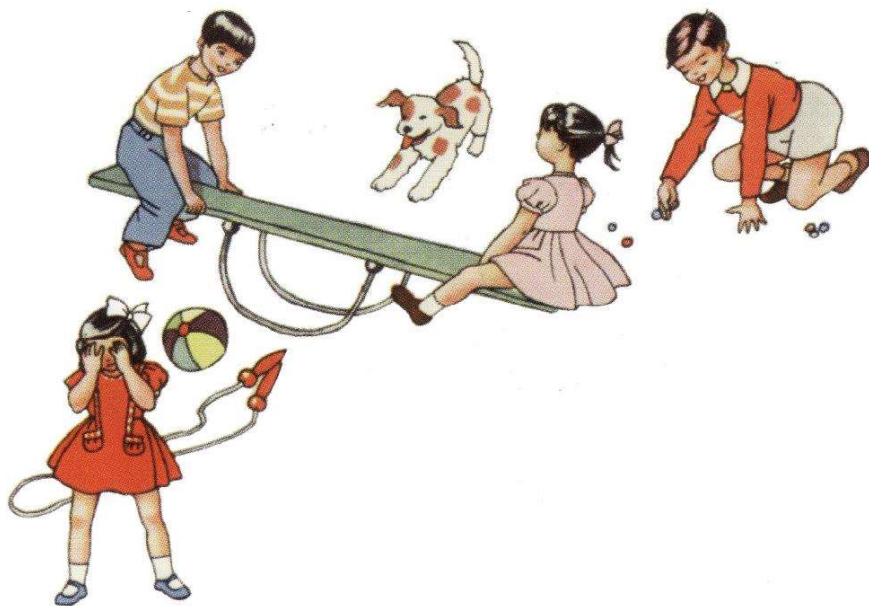
ئاۋازەى شىرىنو كورڭستانى جوانى.

زارقولا، شەمەيچ چەپلى كۆدى چنى ئېمە،

بە دەنگېۋى وەش بساندېشۇ پەى ئېمە.

وانه‌ی شه‌ست و یره‌م

گه‌مه‌کهرډه‌ی

لاشه‌و ئېمه‌ به گه‌مه‌کهرډه‌ی ساخ و به‌هېز **بو**،

ونو ئېمه‌ پاکته‌ره و دلما وه‌ش **بو**.

کی مزان**و** گه‌مه‌و چه‌مه‌شارکی،

گه‌مه‌و ره‌مه‌ره‌مالی و خلیسکانی،

گه‌مه‌و بازدای و توپانی ؟

ده‌ی زار**و**لا، با ئی گه‌ما که‌رمی،

به‌بی نانه‌یه‌ تبکبشا بډه‌یعی و هیچ که‌سی نازار بډه‌یعی.

ههرمانه

زارقۆلى حەزكەرا ههرمانى كەرا،

يانەنە ئەڭىشا ياردى بڭا،

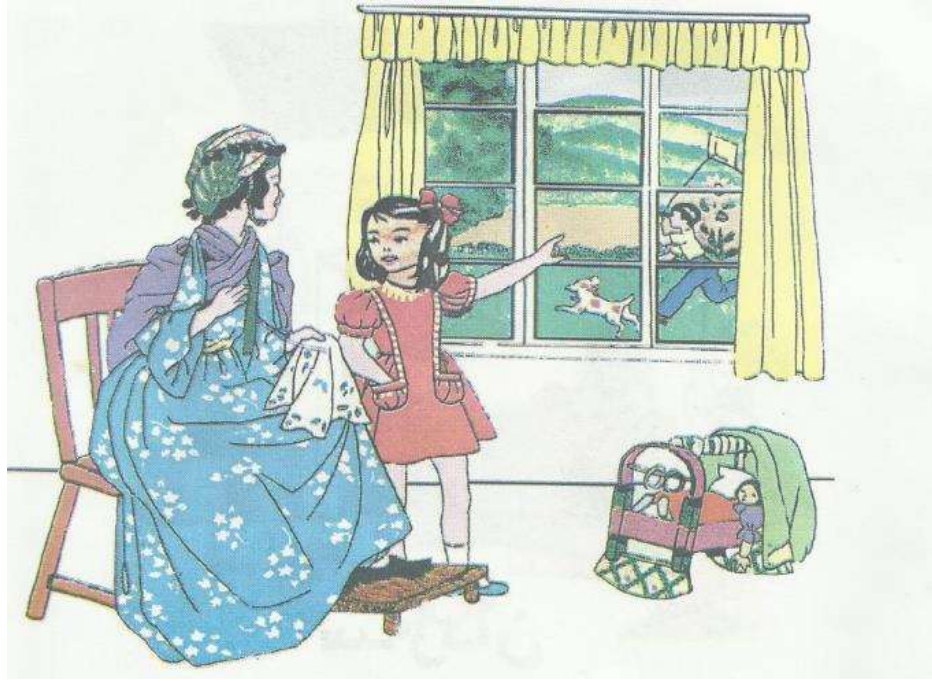
ئەها گرڭ دلى يانەينە ههرمانە كەرا،

نەسرینە چاى دەمكەرۆ و خۆايخۆق،

نیرگسە پېيالى شۆرۆ و گۆرانىي ماچۆ،

ئەڭاشا مانىينە، چايش پەي بەرا.

هېلى شېلانى

كۆلارە

ئەڭا گېيان، ئەھا دارا، مېمەيمېمەمۇ،

بۇيە ئانا كۆلارە ھۆرمۇڭۇ.

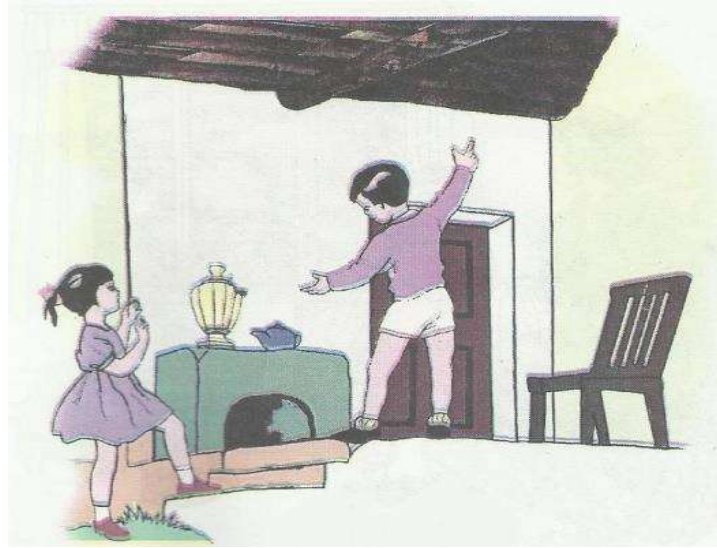
وەشلى مىچ كۆلارېۋم بېيەبى،

چنى داراى كىلېم كەرڭبېبىي.

- گېيانەكەو من، گەمى چامنى فرىنى،

كە چە كۆلارە ھۆرداى وەشتەرى ھەنى .

ئاڭە .. ئەڭا .. ئاڭ .. ئاڭەم

دېژەنى

رۇپۇ زارا پەى يانەو ئازاڭى لۇا،

ئازاڭ بە گەرمى وەشئامىش چە ئاڭى كەرڭ،

هەۋالو ئاڭبىش پەرسا و چنىش خۇا،

بەرڭەش بە ئەڭبىش و تاتەبىش ئەژناسناش.

پۇەرە كۆتى قسى وەشى و گەمەكەرڭەى،

دەماى زارا فرە سپاسو ئازاڭبىش كەرڭ،

چە يەكترى مائاۋايشا كەرڭ.

ۋا .. هەۋا .. ۋاران .. ۋەرۋە .. ۋەرۋەرۋ

هەنگۆرى

مېۋەكى، يانەو نازاڭى يەرى، **جۆرىنى**،

گرڭ **جۆرى** فرە خاسىنى،

ھامنەنە ھەنگۆرى فرى گېرا،

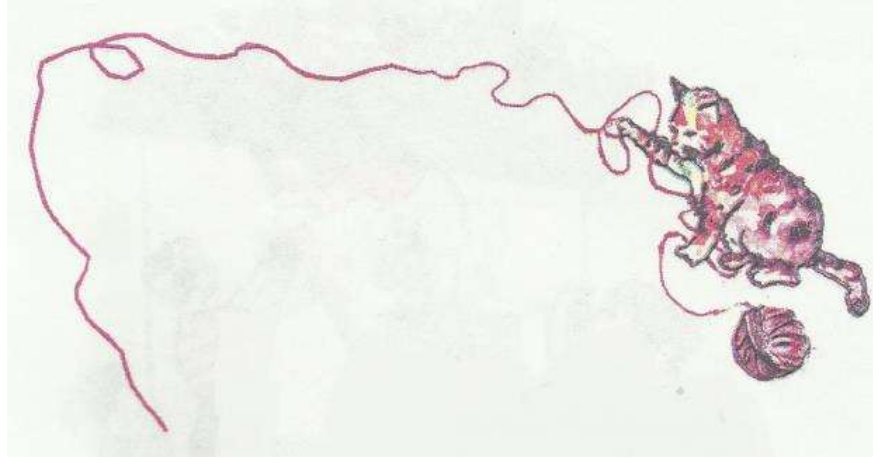
كە ياۋئى گرڭشا چنەشا موەرا،

بەش**قۇ** خويش و ھامساياچ مڭا.

چنەش مەن**قۇ**ۋە، كەراش بە ھەچكۆچى و باسۇق،

بە سرکە و د**قۇ**شا و س**جۇقۇ**.

بۇ .. چۆ .. خۆ .. رۆ .. سۆ .. لۆ

كتەكو من

كتە خرپىنى، چەم كالى،

وہشە ۋيسۆ دلى يانەى،

لاشە تۇكنى خال خالە،

سەبىل دريژى لۇت ئالە.

وہش ناماي سەرو چەماو ئېمە،

ياگو تۆ چۆلە بى چە لاو ئېمە،

تۆ چكۆ بېيېنى، كتە وەشلەكو من؟

چى وېت گمكەرڈ چە ۋەرو چەماو من؟

كىلى سىلى

- بالدار -

وانەى شەست و نۆيەم

مۇزىك

گۆشگېردى ئى مۇزىكە چن وەشا،

چن شىرىن و پەر جۆش و خرۆشا.

ئېمە بە مۇزىك دلشاڭى بىمى،

بە چەپلېۋە چنىش گۆرانىي ماچمى.

كناچا و كورا گرڭ دەسگېردى،

چنى ئى مۇزىكەيە ھۆرپېردى.

سپاسو تۆ كەرمى مامۆسا گېيان،

پەي ئى مۇزىكە وەشەيە، كە تۆ بە ئېمە بەخشان.

رازە

رۇبۇ زەينەبە و يولى ھۆرپرني،

گۆرانىي ۋاچى و دەسى ژلبۇنى،

كتە وەشلەكچش پەي ناڭى مياۋنى،

ئەڭش ۋاتش " زەينەب گېيان،

بۆرى، ويولەكچت بارە لاو ئېمە،

گۆشگېرە، با رازبۇە پەي تو گېلنۇۋە،

نان .. برنج .. نوھى

چى پەرچنەنە نۇيسىيئە، من پەي توش موانۇۋە .

ۋل-نپىاي

رۆزگار ت وەش نپرگز.

- رۆزگار و تپچ وەش جوامپر، چنن هەنى؟

سپاسو تو كەرۇ نپرگس، من خاسەنا،

بارە، با ئا ۋلا پەى تو هۆرگپرۇ.

- وەشبى جوامپر، وپم هۆرشاگپرۇ.

ئيسە چە فپرگەنە گرڈى منيەو،

حەزكەرى چن چلە ۋلپۇ چنپشا بنىەى ؟

بەلى نپرگس، من سپاسو تو كەرۇ، دەسو تو وەشبۇ.

يانزە .. دۋانزە .. سپنزە .. پانزە .. شانزە .. نۆنزە

پەپۆلە

پەپۆلەى وەشلە و رەنگىن،

رەزا سۆكى بال نەخشىن،

تۆ، كەى ئامای پەى لاو ئېمە ؟

وەش ئامانى سەرو چەماو ئېمە.

چەمەراو تۆ بېنمى فرە ماتل،

ۆيرو تۆ كەرېنمى بە دل،

چېگە فرېنى درەختى و ۆلى،

چى چلۆ پرى پەى ئۆ چلى.

- بالدار -

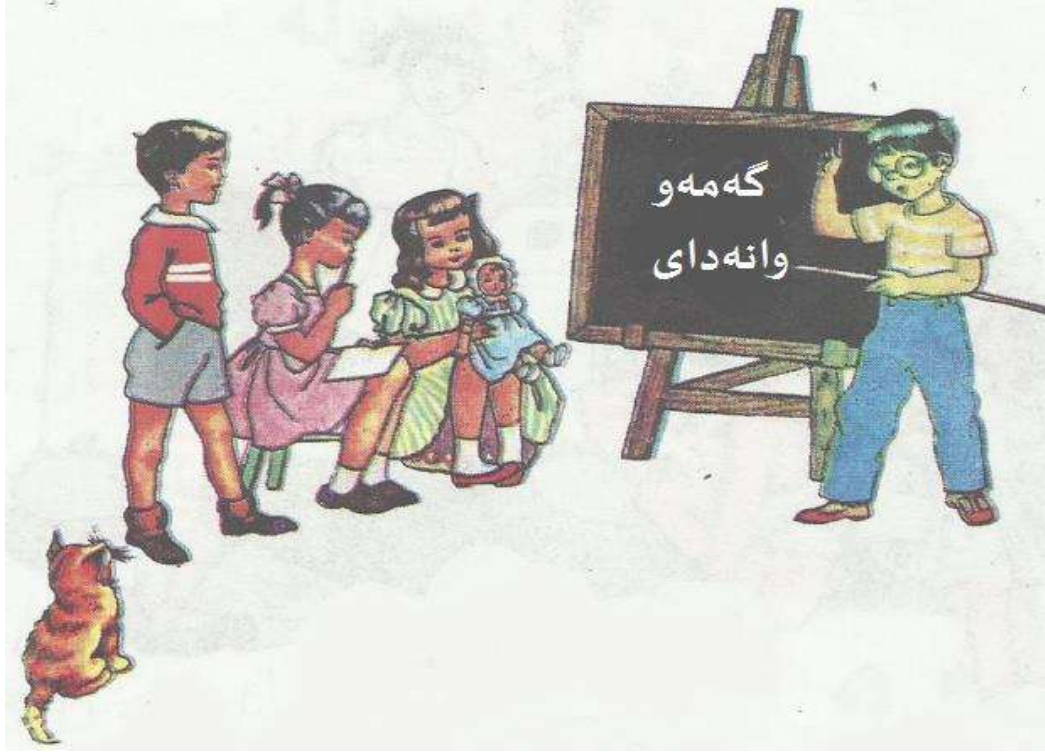
بيلانى

نازاڏ و دارا بيلانى كه ربى، بيلى شيشينى رهنگينى ريزكه ربى، نازى
مدرينى، ته ماشه كهرى.

چرپش " زارا، بورى بڏيه، بورى ته ماشه و ئى بيله وه شلا، ته ماشه و ئى
بيله زهره و سورا كهره. با چه ناڏيشا مله وانپوه دروسه كهرمى. "

زارا وه لامش داوه " گپيانو من، به بيلى مله وانى دروسه مه كرىو!

بيل .. بيلى .. بيلانى .. مورى .. سورى .. سوزى .. زهردى

ئەۋەونەى

زارقۇلا بىنىشىدېرە، من بۇ بە مامۇساو شىمە.

زەينەب تۇ ئاگاڭدارە بە، شىمەيچ گۆشىگېردى.

ئازاڭ ھۆرزە، تۇ بوانۇ، چەمى وپت قوجنە، لچېت مەژلېۋنە!

- ھا، ھا، ھا براكەم، چا بارۇ وپت كەمبۇ ۋىركەرۇ، ئەگەر من چەمى قۇجىنۇ،

ئىتر چنى مئاۋۇ بوانوۋە؟

بوانۇ ، رازنۇ ، لاۋنۇ ،

بىياۋۇ ، كەرۇ ، بەرۇ ، چرۇ

نەخش و نىگارى

نېرگس، ئى نىگارى فرە وەش نەخشىيى، ئانە كى نەخشىيى؟

ئازاڭ: گىرڭ من نەخشىيى.

ھەر رۇبۇ نىگارپۇە نەخشىو، نامبۇە وەشەش سەرۇ منۇيسۇ.

ئىنېشا رازۇ ۋەرگى و بزى نىشان مڭۇ.

بزهكى سەرۇ بانو ۋەرگەكەيۇ تەپەتەپ كەرۇ.

ۋەرگەكەيچ تۇرە ب، لۇرنۇ و پەرسۇ:

"ئانە كېن تەپەتەپ كەرۇ، سەرۇ كاسە و چەمچەو منەرە خولە ۋارنۇ؟"

بزەكیچ بە تۇرەیی وەلام مڈۆۋە:

" ئانە منەنا، من منۆكى،

دۆى چەمبەم ھەنى، بز بزۆكى،

كى وارڈەن بزله و من؟

با بىۆ مڈرۆ دزو من "

ئازاڈ .. ئازاڈى

ساله تهماميا

نانا وهنهى ئى سالقو ئيمه تهماميا

سالبووه وهشه بى پهى گرديما

كناچى و كورى پبوهره ئينمى و لوپنمى

فره چبووى بهكهلكى فبرى بيپنمى

فره ياگى تازيما دبيى و دلوهشى بيپنمى

ئو پهرو ههزى گهمپما كهردى و خوايمى

فره سه‌ماما كهرڏ و هورپرايمى

فره نيگارى وه شېما نه خشنئ

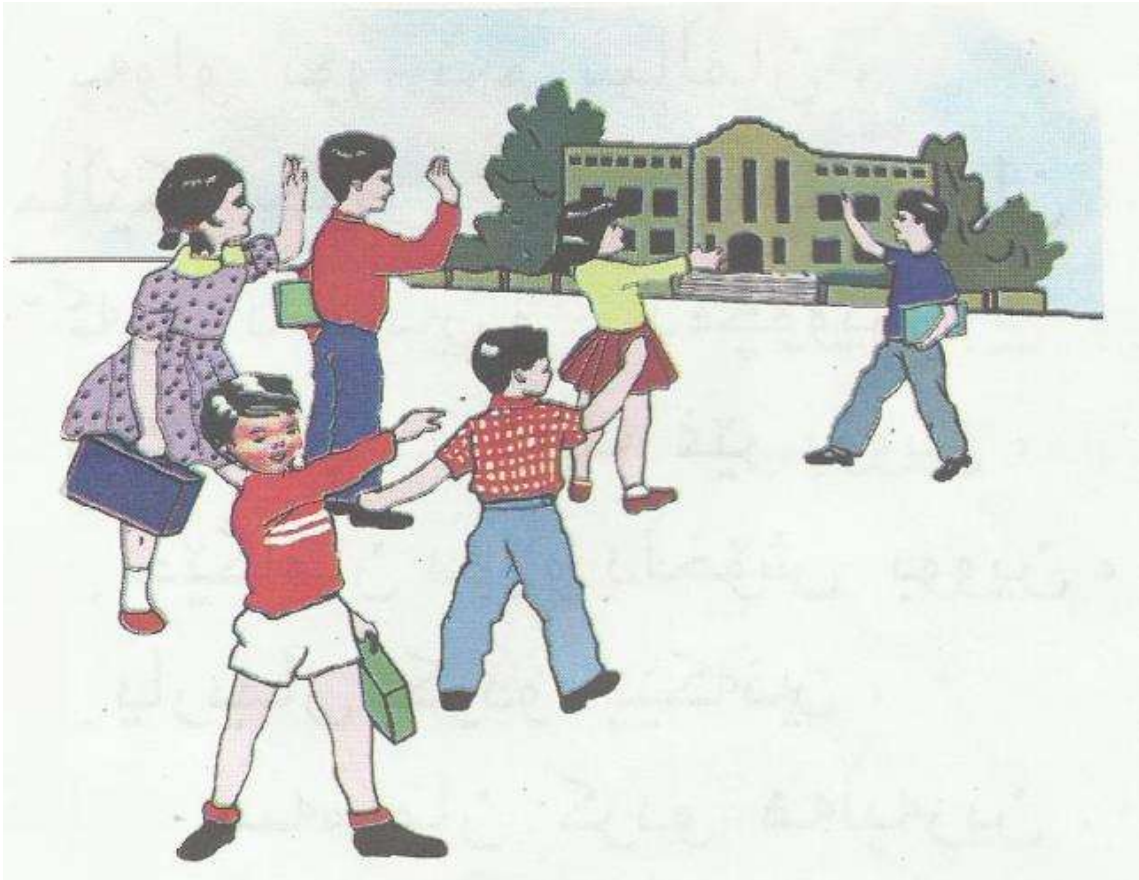
نهمامله درهختى فرېما نبيئ و ئاؤيما دئ

سپاسو تو كهرمى مامؤسا گېيان

خوا ئاگاڏارو تو بو وه شهؤيسمان

ههردهم ئيرو تو كهرمى مامؤسا

شمهچ، خواتا چنى نهى هامپؤلا

ۋەرىنى

ۋ

رۋىشنىڭ رەزىمى

پەي مامۇساي

ۋەرىنەو ئامادە كەردەى يەرەمى

وەنەرى بەرىزە، وەنەرى بەرىز،

ئى پەرچنە يەكەم جار مانگو سېپتەمبەرو سالقۇ ۲۰۱۱ پېسەو ديارپېۋى پەى سالى تازق وەنەى ۲۰۱۱ - ۲۰۱۲ ئامادە كرىا و چە ئىنتەرنىتتەنە وەلا كرىاۋە. دما تەر جارپۋى تەر پېسەو ديارپېۋى بەقۇنەو ئەۋە كەردەو فېرگە كا ھەرىمو كوردستانى و ديارى سەرو سالقۇ ۲۰۱۶، ئامادە كەردەى دۋەمو ئى پەرچنە يە بە شېۋەو چاپى ئىنتەرنىتى (PDF) بە زارولە ھۆرامى-زۋانە كا پېشكەش كرىاۋە، بە ھومېئو ئانەى كە بە وانای و فېرپېەى نۆىستەى ھۆرامى كۆمەك كەرقو.

پاسە فرەو ھۆرامە كا [ھۆرامى-زۋانە كا] بە شقۇ ئىراقى مزانا، ئى پەرچنە بەرىز (ئىبراھىم بالدار) چە دلپراسى سەدەى ۋەلىنە نېبانەرە. زىپاڈ تەر چە نىم سەدە چىۋەرلنەر، پەى وانای ("ئەلفابىتى كورڈىيى" ئەلفابىتى سۆرانى - كرمانجى) ئامادە كرىان و سالقۇ ۲۰۱۱ من [ئاققۇ مارانى] پېسەو ھەنگامېۋى سەرەتايى پەى وانای زۋانى ھۆرامى ھۆرگېلنەن، كە وەنەى ئى پەرچنە يە بە زۋانى ئەدائىي وېم (زۋانى ھۆرامى) ئاۋاتو سەردەمو زارقۇلەى من بى. ئا كاتە كە من سالقۇ ۱۹۷۵ يەكەم جار پەى (فېرگاۋ ھۆرامانى بىنەرەتېيى) چە تەۋېلى لۋانى و چە پۆلى يەكەمو وەنەى بىنەرەتېيەنە وانەكى ئى پەرچنە يە بە (زۋانى سۆرانى) وەنى.

سەرەراو وېرانكەردەى فرەو دەگاكا ھۆرامانو بە شقۇ ئىراقى و ناچاربېيەى خەلكو تەۋېلى و بېيارى بە جىياناستەى دمايىن دۋە دەگاۋ ھۆرامانى ۋەرو تۆپۋارانو جەنگو ئىراق-ئىرانى و دەربەردەر بېيەى وېم چە ئا كاتو، تاكو ئىسە، كە زىپاڈ تەر چە ۋىس (۲۰) جارا، شارە و شار و ولاتە و ولات و كىشورەو كىشورە، ئا ئاۋاتەمە كەشكۆلو ياذاۋەرىيى و خىپالە كا زارقۇلەى وېمەنە چنى وېم گېلنا و ھەرگىز تەمابېرش نەبېيا، تاكو سالقۇ ۲۰۱۰ ئا ھەلى پەى من ۋەرو ئاما و بېيارەمدا، ئى پەرچنەى پەى ئا زارقۇلە زۋان-ھۆرامىيا ھۆرگېلنۇ، كە ھەمان ئاۋاتو زارقۇلەىيى منشا ھەن و ناداۋەرىيى و

نەببەي مافو وەنەي بە زۆانی ئەڤايي وېشا، خېيالۆ شەژ و رۆ ئاڤشان و ھەردەم چە وېشا پەرسا؛ ژەرو چېشي ئېمە مەتاومي بە زۆانو يانەو وېما ھەمان وانەي بوانمي و ژەرو چېشي واناي بە زۆانی ئەڤايي وېما، کە يۆن چە مافە سرۆشتيپە کە و مافە گەرڤۆنيپە کە و مافە بنەرەتپە کە مروقي، چە ئېمە ئەسنپان و ئېمە يچ پېسەو زارۆلا تەرو ھەربمي و ئيراق و ئيراني و ھەرکۆتي مېاني و جەھاني [رادەي کەم پېسەو زارۆلە سۆراني-زۆانی و فارسي-زۆانی و ھەرەبي-زۆانە کە] مەتاومي بە زۆانی ئەڤايي وېما بنۆيسمي و بوانمېو و پەيژەني گېرمي و ھەزي و ئاۆاتي و ھەرمە کە وېما بەرۆزمي و بە زارۆلا تەرو جەھاني بياؤنمي؟

ئانە ھاندەري سەرەکبي من بي، پەي ھۆرگېلنای ئي پەرچنەيە و پالۆ ئانەيچۆ، گەرەکمي و گەرەکما بە ئا ھۆراما، کە ئەسيميلا-کرييني و بيپني، ژاچۆ، بەڤبەختا بڤيەيدي، ئا زۆانە کە شەمە چە زۆانە کە تەري کەم و لاۆزتەرش مزاندی، چە فراؤانا و چە ورد و تەسەل و ھەش ئاؤازا و رازؤانش چە فراؤانا؛ بەبي کۆششکەرڤە پەي يەکسانی رەگەزي و بەبي ياساييکەرڤە يەکسانی رەگەزي، زۆانی ئەڤايي ئېمە چە نامېنە، چە ياگەگيرو نامېنە، چە ياؤەرنامەنە، چە کرڤارەنە، چە ئامرازو خاوەنداري و ئامراو پەيژەني و ئامرازو نيشاني و ئامرازو پرسپاري و... تد ھەمان بېيەي کەسايەتبي زۆانيپش بە ژەني بەخشان و تەنانەت ئەر ئېمە بەبي ئامازەدای بە کي- بېيەي کەسەکەي (چە بارەو وتەي و لؤاي و مەرڤەي و پېڤا بېيەي و... کەسە کە) قسي کەرمي، کەسي نايينا چە راول رەگەزداري زۆانيۆ مزانۆ کەسي ئامازەدريا (ژەن) يەنە يان (بېيان)، رەگەزو چېژە ئامازەدريا کەي (مېلە) يان (نېرە)؟

رەنگا چە ئي رۆزگارەنە ئي پەرسى پەي فرەو کەسە ھۆرامە کە فرە سەرنجکېشە و گرنگە نەبۆ، بەلام بەدلنپايي پەي ژەنە ھۆشيارە کە ھۆراماني پەرسپۆه گرنگە و پەنەؤازە ھەنە؛ با چە ئي بارۆ، پەرسۆ جيندەري دلي زۆانی ئالمانپەنە پەي شەمە گېلۆتۆه، کە زبپاڤ تەر چە پەنجا سالان ژەنە فيمينيسته کي ئالمانی پەي ئا مەبەسەيە کۆششکەرا:

زۋانى ئالمانى پېسەو زۋانى ھۆرامى زۋانپۇي رەگەزدارا، بەلام پېسەو زۋانى ھۆرامى و زۋانى
عەرەبى چە كرذارەنە، چە ئامرازە رازۋانپېيەكانە تەريەنە رەگەز جېيا مەكەريقۇۋە و پەي دۋە
رەگەزەكەي كرذار يەك جۇرا و دماگرى رەگەزىي ھۆرمەگېرۇ. سالىق ۱۹۷۶ چە ئى شارەنە كە
من مژيۇۋۇ (كۆلن) ژەنپۇۋە ۋەراۋەرو جېياۋازىكەرژەي رەگەزىي چە زۋانو راۋەربەرىي و زۋانو
فەرمانگاكا و زۋانو بانكەكانە سكالو وېش سەرو يۇ چە گۆرەتەرىن بانكەكا ئالمانى (شپاراكاسە)
منۋيسق و تاكو ئى سالى سكالاكېش بەردەۋامە بى. چونكە زۋانو نۇيستەي فۆرم و پەرۋەنەكا
بانكەكەيشەنە رەگەزو ژەنى ئاماژەيىش نەبى و گرژ جارپۇ كە نامە يان بەلگەو ھەژمارە
بانكېيەكەو وېش بەرئارى جېياتى نۇيستەي (دى كوندىن : مشتەرىيە) بە رەگەزو نېرەي ئاماژە
درىابى (دېر كوندە : مشتەرى).

ئەر ئېمە بە وردى زۋانى ھۆرامى سەرنج بژەيمى، ھەزاران سالى چيۋەلتەر سەردەمانپۇۋەنە كە
نۇيستەي و نۇيسيارىي نەبېيەن و دۆلەت و بانك و بەزمەكى تەرى نەبېيىنى، بەلام ھۆرامەكى بە
زۋانى ئەذابىي وېشا گرژ بارپۇو زۋانپېيەنە كەسايەتى رەگەزەكاشا نيشاندان و ھاممايىي رەگەزىيىشا
پەي نېر و ماى سەلەمنان و تەنانت چە ياگەگىرو نامى، ياۋەرنام، ئامرازەكا پەرساى، ئامرازەكا
نیشانداى و ئامرازەكا پەيۋەنېچەنە ھەمان ماف بە رەگەزى مېلەي دريان. ھەلبەتە گرژو
ديالىكتەكا زۋانى ھۆرامىنە پېسەو يۇي نېيا و بە رادپۇ بېيەي و نەبېيەي ھەن، ئانەيچ پەي ھەژمۇنو
پېكئامى كۆمەلايەتىي و ئايىنىي و چىنايەتىي ناوچەكا و ھەژمۇنو زۋانە ھامساكا گېلۆۋە و بابەتپۇە
تەرەنە و چە ھەلبۇۋە تەرەنە، بە نمۇنە پەنش ئاماژەمژەو و مەلامەتەكەيش چە بارى تارىخى و
پېكئامى كۆمەلايەتىي و ئايىنىي و تېكەلاۋىي زۋانپۇۋە نيشان مژەو.

بە پەيلۇاۋو من چە بارو رەگەزدارىي و تەسەلىي زۋانى و وردەكارىيى رازۋانى و رانۋيسىقۇ، مەگەر
زۋانى عەرەبى ئۇ زۋانى ھۆرامى شان بڈو و پاسە تەسەل بۇ.

بەلام فرە بەداخۆ، تاكو ئيسە كە من خەرىكەنا جارېڭ تەر ئامادە كەردەى يەرەمۇ ئى پەرچنە يە بە زارۋۆلە ھۆرامى-زۋانە كا پېشكەش كەرۋۆ، ھەلای چە ھۆرامانو بەشۆ ئىراقى بە وانای زۋانى ئەڭايى گرنىگى نەڭريان و گرنىگى و ھەژمۇنو وانای بە زۋانى ئەڭايى پەى فرەو ئەڭا و تاتە ھۆرامى-زۋانە كا بەرنەكۆتەن و ھەلای مامۇسا ھۆرامى-زۋانەكى ئا گرتى و لكە-دەرۋنېشا نەژناسىنى، كە زارۋۆلى بە مەلامەتو نەوانای زۋانى ئەڭايى (زۋانو يانەى) گېرۋڭپشا با و سەرو پەرۋەريای كەسايەتى و درېژەو تەمەنو ئاڭبشارە ھەژمۇن منىۋەرە و ئەسىمىلىج با.

ۋەرو ئانەى و سەرو ئا بنەمايە، من ھومېڭدواز ھەنا، چىڭولای ئەڭا و تاتە ھۆرامى-زۋانەكى، مامۇسىكى ناوچەو ھۆرامانى، چالاكى بوارە كا كولتۇرى و كۆمەلایەتتى، پزىشكە دەرۋن-ئەژناسەكى وردۋىنانە و مەرامدارانە زىپاڭ تەر چە ئيسەى بە وانای زۋانى ئەڭايى گرنىگى ڭا و ھەژمۇنى نەربنى نەوانايش ۋەرو چەما گېرا و نەوئەنى (زۋانى ئەڭايى) پېسەو يو چە مەلامەتە كا (نەوئەشكۆتەى دەرۋنېى زارۋۆلا و بېرۋا بە وى نەبېيەى و سەرھۆردای لكى دەرۋنېى و لاۋازى كەسايەتتى و تۋرەيى و وەرس بېيەى بەردەۋام و تەنانەت كەم ھازىى بەردەۋامو زارۋۆلا و گەنجبا بېژناسا و لاش چنە كەراۋە و نازا چانەى زىپاڭ تەر زارۋۆلە ھۆرامى-زۋانەكى با بە قوربانىى شوڭفېنىزمى راميارىى و ئەسىمىلا-كەردەى كولتۇرىى.

ئاكۆ مارانى

۹ و جولای ۲۰۲۰

ۋەرىنەو ئامادە كەردەى يە كەمى

مەلامەتو ھۆرگېلناى ئى پەرچنە يە چېش بى؟

ۋىرلەو ھۆرگېلناى ئى پەرچىنە يە سەرو زۋانى ھۆرامى يان ئەرەنپىاي پەرچنى ھۆرامى پەى وەنەى زۋانى ھۆرامى پىسەو ھەزى و ئارەزۋى، پەى پۆلە بنەرەتپىە كا وەنەى سەردەمو زارۋلەى وېم گېلوۋە؛ سەردەمو ئاۋەدانى ھۆرامانى، بە واتىۋە تەرە پەى ۋەلى يەرى دەھا چىۋەلتەرى گېلوۋە، كە چا كاتەنە نەۋەو ئېمە تازە خەرىك بى راو ئى پەرچىنە، سۆرانى فېرى. ھەلبەتە ئا كاتە ئېمە نەزانىمى پەرچىنە، كە زىپاڭ تەر چە سەدان ھەزار وانپىارى خەرىكى وەنەى ئاڭى ھەنى، پەرا ھەلى رازۋانى و رانۋىسى و ھەر پاسە چە لايەنو دەرۋنى و ۋىنا كەردەى رەگەزى و مافو ئازەلى و ھاممافى رەگەزى و ژىۋار-پارىزى و فرە چىۋا تەرىۋ، پەرا كەموكورى. رەنگا چا كاتەنە ھەم ئاستو ھۆشيارى كۆمەلو ھەرىمو كوردستانى و ھەم ۋىرۋ كەردەو كەسە كا چە بارەو ئا چىۋا، كە ئارو ئېمە بە ناجۋرىشا مزانمى، بە درۋس و نۆرمى ئاساى و پەسەن زانىپا، بەلام ئارقو دماو زىپاڭ تەر چە يەرى دەھى و نىمى، ھەمان پەرچن بەى راسۋ كەردەى و دەسكارى، نەك شايانو رەخنە گېرتەى ھەن، بەلكو پەى نەۋەى تازەى زەرەرمەن ھەن و ھەزمۇنى فرە خراپ سەرو پەرۋەردەو زارۋلەى مېۋرە و جىپامازۋ؛ ھەلبەتە من بە رادەو تواناو وېم كۆششم كەردەن، چى ھۆرگېلناىنە ھەلە رازۋانى و رانۋىسىيە كا راسى كەرۋۋە.

رەنگا چېگەنە پەى ھەر فېركارېۋى يان ھەر وەنەرېۋى ئى پىرسىارى درۋسە بۆ؛ ئەى جىپاننى ھۆرگېلناى ئى پەرچنە يە، چى چە ئەرەنپىاي پەرچىنە تازەى ۋىر نەكرىانو و ئا وزە پەى ئەرەنپىاي پەرچىنە تازەى تەرخان نەكرىان؟

وەلامو ئى پىرسىارى، يەرى مەلامەتېنى؛

يەكەم : ئاشنابى زارۋلا ھۆرامانو بەشتو ئىراقى كە سالانى ۋىپەردەيەنە ئى پەرچنەشا بە زۋانى سۆرانى وەنەن، يان ئىسە خەرىكى ھەنى مواناش، بە خېرا فېرىيەى وەنەى و نۆىستەى بە ھۆرامى كۆمەك كەرۋ.

دۆم : مامۇسا ھۆرامى-زۋانەكى و ئەذا و تاتەكى ئى پەرچنەشا وەنەن، يان پېسەو مامۇساي بە وانيارا ۋاتەنۆ. ئانەيچ ئاسانكارىيۇى فرەن، پەي ئەۋەۋاتەي و ئەۋەۋەنەي و فېرېبېيەي ئەلفابىتتى ھۆرامى چە راو وانەكا ئى پەرچنەيۆ.

پەرەم: ۋەرو ئانەيە، كە ئېمە بە جىپياۋازىكەرى و ۋى جىپياكەرى تاۋانبارى نەكرىمى و ھامكات ئېمە نىشان بڈەيمى، كە ئامانجو ئېمە پارېزناي زۋانى ئەڭايى وېما (ھۆرامى)ن، پېسەو يۆ چە زۋانە كورڭيىەكا و ھەر پاسە ناچارى نەيمى و چن سالبۇي تەر مڭرمى، تاكو پەرچنە كورڭيىەكى فارييا، يان دماو چن سالبۇي تەرى پەرچنېۋى تازە بنيەيميرە، جىياتى ئا گرڭە چەمەرايى كەرڭەيە، خاستەرا ئى ھەنگامە يەكەمى بە واناي ئى پەرچنەيە بنبىەمى و ھامكات سەرو ئەرەنپاي پەرچنە تازاچ ھەرمانە كەرمى.

بە پەيلۇاۋ من، ئەركو فېرکەرڭەي و ئەۋەگېلناي زۋانى ھۆرامى پەي دلى فېرگەكا، بەس ئەركو چن كەسبۇي يان فېرگېۋى ئىنتەرنىتتى نېيا، بەلكو بە ھامكارى و دەسيارى گرڭو وازيارا وەنەي زۋانى ھۆرامى و شارەزايو زۋانى ھۆرامى كرىق و ئەنجامداي ئەركېۋى پاسنەيە مەيسەربۆ. ھەر ۋەرو ئانەيە، راسۆكەرڭەي و سەرنجداي و رەخنەگېرتەي چى ھۆرگېلنايە، ئەركو گرڭيمانە و بەس بە ياردىداي ھامكارانەو گرڭيما كوششەكېما سەرگنا و ياگتو وېشا گېرا.

سەرنج : بە پەيلۇاۋ من، پەنەۋاز ھەن ميانو (نامى) و (دماگرو نامى)نە ئى نىشانى. (') بنرىقورە، تاكو (نامى) و (ياۋەرنام) تېكەلى نەبا و چە وەنەرى سەر نەشېۋىقو. پەي نمۇنەي "يانەو ئازاڭى" و "يانەو ئازاڭى"، كە دۇى ۋاتى جىپياۋازېشا ھەنى و بەس بە جىپياكەرڭەي نامقو (ئازاڭ) چە (دماگرە رەگەزىيەكەيش (ى) ئانە مەيسەر بۆ. ۋەرو ئانەيە پەي جىپياكەرڭەي (نامى: ئازاڭ) و (ياۋەرنام : ئازاڭى) خاستەرا مېيانو نامى و دماگرى رەگەزىي نامېنە نىشانېۋە چىمىنى (') بەكاربەرمى.

نمونه نمونه	نامو پیتی	دهنگ				
		دماپی	دلپراسی	سه‌ره‌تا		
ئاډه əade	ئاډ əad	ئهډا əeda	ئی ɛj	- -	- -	ئ ə
هه‌وا Heya	ماس Mas	-	ئا əa	ا a	ا a	- -
زوراب Zürab	بیبەر Biber	بان Ban	بی Bj	ب b	ب b	ب B b
تیپ Tip	قه‌پان Qepan	پار Par	پی Pj	پ P - p	پ p	پ p
لات lat	تاته Tate	تفی Tfi	تی Tj	ت t	ت t	ت T t
ساج Saj	جه‌نجه‌ر Jenjer	جوٚت Jot	جی Jj	ج j	ج j	ج J j
قاچ Qaç	بلچی Blçi	چوٚز Çwz	چی Çj	چ ç	چ ç	چ Ç ç
گوناح gunah	به‌حر Behr	حه‌ز Hez	حی Hj	ح h	ح h	ح H h

نمونه نمونه	نامو پیتی	دهنگ		
		دماپی	دلپراسی	سه‌ره‌تا
خام ته‌خته باخ Xam Texte Bax	خی Xj	خ x	خ x	خ X x
دېدی سردی رژد Djdj Srdi Ržd	دی Dj	د d	د d	د D d
ډه‌س دېډی قه‌ډ Ďes Djĉj Qeĉ	ډی Ďj	ډ ĉ	ډ ĉ	ډ Ď
سه‌ره - که‌مه‌ر Sere - Kemer	ری Rj	ر r	ر r	- -
پازه دره‌ی که‌ر Raze Drey Ker	ری Rj	ر r	ر r	ر R r
زارو‌له هیزی هېز Zařüle hizi Hjz	زی Zj	ز z	ز z	ز Z z
ژه‌ک ژوژو لېژ Žek Žwžw Ljž	ژی Žj	ژ ž	ژ ž	ژ Ž ž
سه‌ما مه‌سی ده‌س Sema Mesj Des	سی Sj	س s	س s	س S s

نمونه نمونه	نامو پیتی	دهنگ		
		دماپی	دلپراسی	سهرتا
شکه شه شوت	شی	ش	ش	ش
Keŝ Heŝe Ŝüt	Ŝj	ŝ	ŝ	Ŝ - ŝ
باع نه‌عل عال	عی	ع	ع	ع
Baĕ Neĕal ĕal	ĕj	ĕ	ĕ	ĕ - ĕ
تبغ چبغه غار	غی	غ	غ	غ
Tjğ Çjğe Ğar	Ğj	ğ	ğ	Ğ - ğ
کهف سفله فبیل	فی	ف	ف	ف
Kef sfíle Fjíl	Fj	f	f	F - f
مروف گغه فره‌فر	فی	ف	ف	ف
Mrüv Gve Vřevř	Vj	v	v	V - v
دهق نقه قالاؤ	قی	ق	ق	ق
deq nq Qalav	Qj	q	q	Q - q
خاک کوله‌کی کهرگه	کی	ک	ک	ک
Xak Kwle Kerge	Kj	k	k	K - k
دهنگ به‌گله‌رانی گهنمه	گی	گ	گ	گ
Deng Beglerani Genme	Gj	g	g	G - g

نمۇنە نمۇنە	نامق پىتى	دەنگ		
		دمايى	دلپراسى	سەرەتا
مەل خوليرە لۇ	لى	ل	ل	ل
Mel Xulire Lü	Lj	l	l	L - l
بىل ژېلى -	لى	ل	ل	-
Bí Žǎi -	Lj	l	l	-
مورام مورامى مرۋە	مى	م	م	م
Horam Horami Mr̥e	Mj	m	m	M - m
هورامان هەنار نامى	نى	ن	ن	ن
Horaman Henar Namj	Nj	n	n	N - n
گەن پەنە -	نگ	ن	ن	-
Gen̥ Peŋe -	Nng	ŋ	ŋ	-
- يەھەر -	ھى	-	ھ	ھ
- Yeher Hane	Hj	-	h	H - h
دېۋ خۋا ۋاران	ۋى	ۋ ۋ	ۋ ۋ	ۋ
Djv̥ xv̥a ʋaran	ʋj	ʋ	ʋ	ʋ - ʋ
مەو خوڭا وەر	وى	و و	و و	و
mew Xuḏ Wer	Wj	w u	u w	W

نمۇنە نمۇنە	ناموق پیتی	دەنگ				
		دماپی	دلپراسی	سەرەتا		
كۆ	چۆكلە	-	ئۆ	ق ق	ق ق	—
Kü	Çüklé	-	əü	ü	ü	—
شۇ	مۇسۇ	-	ئۇ	ۇ ۇ	ۇ ۇ	—
Ŝw	mŵsŵ	-	əw	w	w	—
كەرۆ	ھۆرى	-	ئۆ	ۆ ۆ	ۆ ۆ	—
kero	Hori	-	əo	o	o	—
دەرە	مەيە	-	ئە	ە ە	ە ە	—
Dere	Meye	-	əe	e	e	—
ھازی	پیر	یانە	ی	ی	ی	ی
Hazi	Pir	Yane	yi	y i	i y	Y y
خورمى	ئىر	-	ی	ئ	ئ	—
Xurmě	əřr	-	yě	ě	ě	—
سۈنى	ھېلە	-	ی	ی	پ	—
Sünj	Hjle	-	yl	l	l	—

پەراۋېزى:

زۋانى ھۆرامى و نۆيسىتەى بە ئەلفابىتى ئارامى

- پىتقۇ (ۆ : ھۆر) و پىتقۇ (ۆ : ھۆر) دۋى ھېمىنى پەى دۋى دەنگە جىباۋازا! (ۆ)
دەنگىۋى بەرز و (ۆ) دەنگىۋى درېژ و ھام-ئاست پېسە و دەنگو بۆرەى (ھَمَّة)
عەرەبى'يش ھەن.

(ۆ - 0) : ھۆر , ھۆرە , ھۆرى , ھۆرام , ھۆرامە , ھۆرامى , ھۆرامان , ھۆھۆ ,
قۆم , ھۆرزۆ , گېلۆ , گېلۆ , سازنۆ , پىكۆزۆ ...تد.

(ۆ - Ü) : ھۆش , ھۆشيار , ھۆرزتەى , ملهۆر , زرم و ھۆر , ھۆنەى , ھۆر , مۆر ,
كۆر , بۆر , بۆز , بۆش , كۆش , ھۆرزۆ , گېلۆ , گېلۆ , سازنۆ , پىكۆزۆ...تد.

- پىتقۇ (ۆ-ئ : ئىر , ئىران) و پىتقۇ (ۆ-پ : ئېگە , ئېزىاي) ھېمانى پەى دۋى
دەنگە جىباۋازا! (ۆ-ئ) دەنگىۋى بەرز و ئەۋەكرىاش ھەن و (ۆ-پ) دەنگىۋى
نزم و كۆلى پېسە و دەنگو چېرەى (كَسْرَة) عەرەبى'يش ھەن.

(ۆ-ئ) : ئىر , ئىران , سىر , سىران , گېلدى , بەيدى , بەردى , بساندى ,
ۋرەشىدى , بۇسدى , كەردى , ۋاچدى , پىكۆزدى , تېكدەيدى , بېردى , كىناچى .. تد.

(ۆ-پ) : ئېمە , ئېگە , سېر , پېرە , گېلدى , بەيدى , بەردى , بساندى ,
ۋرەشىدى , بۇسدى , كەردى , ۋاچدى , پىكۆزدى , تېكدەيدى , بېردى , كىناچى ..تد.

- سەرجم پىتەكى زۋانى ھۆرامى سى و نۆ (۳۹) پىتېنى:

- پىتە دەنگىپەكى (Consonants) زۋانى ھۆرامى سى (۳۰) پىتېنى + (g) , (پ-ى) ,
كە ھامكات پىتې دەنگىپى (Consonants) و پىتې دەنگۆدەرېنى (Vowels) !
كاتېۋ ۋەر و دماشانە پىتې دەنگۆدەرە بىۋ , (g) , (پ-ى) با بە پىتې دەنگىپى و
كاتېۋ ۋەر و دماشانە پىتې دەنگىپە بىۋ , (g) , (پ-ى) با بە پىتې دەنگۆدەرى.

- تايبەتمەنى پىتە دەنگىپەكا ئانەنە، كە پەي ۋاتەي دەنگەكەيشا پەنەۋازىي بە بىيەي پىتى تەرى ۋەرشانە نىيا و بە ئا جۆرە متاۋمى ئاسان چە پىتە دەنگۆدەرەكا جىيىشا كەرمبۆۋە؛ پەي نمۇنەي : ئى ، بى ، پى ، دى ، ۋى ، نى ، ھى .تد.

- پىتە دەنگۆدەرەكى (Vowels) زۋانى ھۆرامى ھۆت (V) پىتېنى + (g) ، (پى-ى) ، كە ھامكات پىتى دەنگۆدەرى (Vowels) و پىتى دەنگىپىنى (Consonants) .

- تايبەتمەنى پىتە دەنگۆدەرەكا ئانەنە، كە پەي ۋاتەي دەنگەكەيشا پەنەۋازىي بە بىيەي پىتېۋى دەنگىپى (ئ ، پ) ۋەرشانە ھەن و بە ئا جۆرە متاۋمى ئاسان چە پىتە دەنگىپەكا جىيىشا كەرمبۆۋە؛ نمۇنى : ئا ، ئۆ ، ئۆ ، ئۇ ، ئە ، يى ، پى . بەلام پىتۆ (و) ، (ى) ۋەرو ئانەي كە ھامكات دەنگۆدەرى و دەنگىپىنى، پىسەو پىتە دەنگىپەكا، متاۋيۆ بەبى بىيەي پىتى دەنگىپى ۋەرشانە ۋاچىيا (: وى) ، (پى)

- پىتە ھامكات دەنگىپى (Consonants) و دەنگۆدەرەكى (Vowels) زۋانى ھۆرامى دۆى (۶) پىتېنى (: و ، وانە ، كونج) ، (پى-ى : يانە ، پىنە) .

- ئى دۆە پىتى (ع ، غ) بە ھەژمۇنو زۋانى عەرەبى و فارسى و توركى پەي دلى زۋانى ھۆرامى ئامپنى، زۋانى ھۆرامىيەنە كرڈارى ، ياۋەركرڈاي ، نامى ، ياۋەرنامى ھۆرامىيى نىيەنى، كە ئا دۆە پىتە دلى پىكئاماپشانە بىيەيش بۆ.

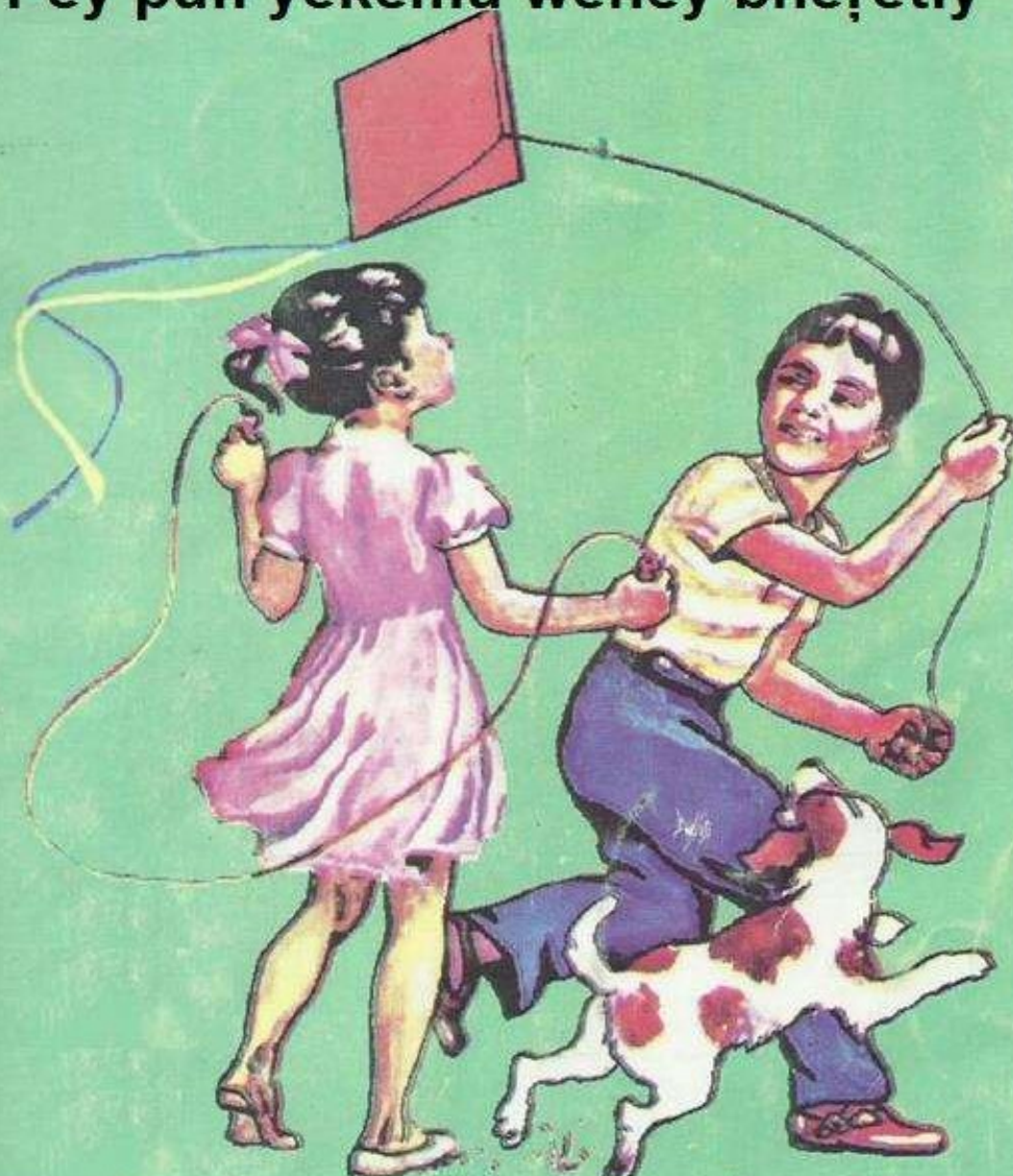
نامق ژمارهكا به زوانى هۆرامى

ژماره	نامق ژمارهى	ژماره	نامق ژمارهى	ژماره	نامق ژمارهى
۱	يهك	۱۹	نۆنزه	۳۷	سى و حۆت
۲	دۆى	۲۰	ۋيس	۳۸	سى و ههشت
۳	يهرى	۲۱	ۋيس و يهك	۳۹	سى و نو
۴	چوار	۲۲	ۋيس و دۆى	۴۰	چل
۵	پهنج	۲۳	ۋيس و يهري	۴۱	چل و يهك
۶	شش	۲۴	ۋيس و چوار	۴۲	چل و دۆى
۷	حۆت	۲۵	ۋيس و پهنج	۴۳	چل و يهري
۸	ههشت	۲۶	ۋيس و شش	۴۴	چل و چوار
۹	نو	۲۷	ۋيس و حۆت	۴۵	چل و پهنج
۱۰	ده	۲۸	ۋيس و ههشت	۴۶	چل و شش
۱۱	يانزه	۲۹	ۋيس و نو	۴۷	چل و حۆت
۱۲	دۆانزه	۳۰	سى	۴۸	چل و ههشت
۱۳	سپنزه	۳۱	سى و يهك	۴۹	چل و نو
۱۴	چوارده	۳۲	سى و دۆى	۵۰	پهنججا
۱۵	پانزه	۳۳	سى و يهري	۵۱	پهنججا و يهك
۱۶	شانزه	۳۴	سى و چوار	۵۲	پهنججا و دۆى
۱۷	حهققه	۳۵	سى و پهنج	۵۳	پهنججا و يهري
۱۸	ههژده	۳۶	سى و شش	۵۴	پهنججا و چوار

۵۵	په نجا و په نچ	۷۵	حه فتا و په نچ	۹۵	نه ۋهډ و په نچ
۵۶	په نجا و شش	۷۶	حه فتا و شش	۹۶	نه ۋهډ و شش
۵۷	په نجا و حوټ	۷۷	حه فتا و حوټ	۹۷	نه ۋهډ و حوټ
۵۸	په نجا و هه شت	۷۸	حه فتا و هه شت	۹۸	نه ۋهډ و هه شت
۵۹	په نجا و نو	۷۹	حه فتا و نو	۹۹	نه ۋهډ و نو
۶۰	شهس	۸۰	هه شتا	۱۰۰	سهډ
۶۱	شهس و يهک	۸۱	هه شتا و يهک	۱۰۱	سهډ و يهک
۶۲	شهس و دۋى	۸۲	هه شتا و دۋى	۱۰۲	سهډ و دۋى
۶۳	شهس و يهرى	۸۳	هه شتا و يهرى	۱۰۳	سهډ و يهرى
۶۴	شهس و چوار	۸۴	هه شتا و چوار	۱۰۴	سهډ و چوار
۶۵	شهس و په نچ	۸۵	هه شتا و په نچ	۱۰۵	سهډ و په نچ
۶۶	شهس و شش	۸۶	هه شتا و شش	۱۰۶	سهډ و شش
۶۷	شهس و حوټ	۸۷	هه شتا و حوټ	۱۰۷	سهډ و حوټ
۶۸	شهس و هه شت	۸۸	هه شتا و هه شت	۱۰۸	سهډ و هه شت
۶۹	شهس و نو	۸۹	هه شتا و نو	۱۰۹	سهډ و نو
۷۰	حه فتا	۹۰	نه ۋهډ	۱۱۰	سهډ و ده
۷۱	حه فتا و يهک	۹۱	نه ۋهډ و يهک	۱۱۱	سهډ و يانزه
۷۲	حه فتا و دۋى	۹۲	نه ۋهډ و دۋى	۱۱۲	سهډ و دۋانزه
۷۳	حه فتا و يهرى	۹۳	نه ۋهډ و يهرى	۱۱۳	سهډ و سپنزه
۷۴	حه فتا و چوار	۹۴	نه ۋهډ و چوار	۱۱۴	سهډ و چوارده

Elfbabëti horami

Pey pûli yekemu weneŷ bneŷetiy

Hürġılınay u faŷay u amadekerdeŷ

Akü marani

Amadekerdeŷ yerem, julay 2020